

HRVATSKI VOJNIK

Broj 71. Godina III. 3. veljače 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK



€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30



RAZGOVOR brigadir Nadan Petri
zapovjednik Instituta pomorske medicine

Stalno smo spremni za intervenciju



PARIZ

Polijeće eskadrila Rafalea

Francusko zrakoplovstvo ovoga ljeta planira uspostaviti prvu eskadrilu sastavljenu od zrakoplova tipa Rafale, kojeg je glasnogovornik Ministarstva obrane Jean-Francois Bureau prozvao "lovcem za doba Interneta". Prvi Rafale serije F2.2, s poboljšanom elektroničkom opremom u odnosu na seriju F2, bit će službeno certificiran 30. srpnja. Do 2012. godine naručeno je 120 Rafalea, a s njima će zrakoplovstvo formirati četiri eskadrile. Mornarica već ima eskadrilu od devet Rafalea M serije F1, koji dosad imaju 8000 sati leta i više od 17 mjeseci na moru. Cijena jednog Rafalea je oko 50 milijuna eura, a do 2023. francusko Ministarstvo obrane planira kupiti 294 tih Dassaultovih proizvoda.

TOKYO



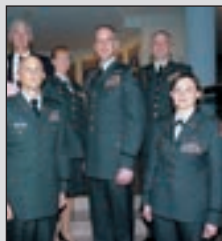
Klima-afera

Trojica službenika japanske Administracijske agencije za obrambena postrojenja optuženi su za manipuliranje ponudama na javnom natječaju. Takayoshi Kawano (57), Takashige Matsuda (52) i Mamoru Ikezawa (57) su, kako ih se optužuje, s proizvođačima uređaja za klimatizaciju pokušali nerealno podići cijene ugradnje klima-sustava u jednu vojnu bolnicu i još neka postrojenja. Najodgovornijim se smatra Kawano, koji je bio načelnik agencijskog Odjela za izgradnju.

WASHINGTON

Previše promaknuća?

Broj promaknuća časnika u Američkoj kopnenoj vojsci drastično se povećao: dnevni list Los Angeles Times navodi da je prošle godine čak 97% satnika koji su udovoljavali uvjetima promaknuto u bojnice, a 86% bojnika u pukovnike. Uobičajeni postotak za satnike je od 70 do 80, a za bojnice od 65 do 75 posto. List stoga izražava bojazan da je vojska prisiljena promicati manje kvalificirane časnike. Takve navode demantirao je glasnogovornik američke vojske pukovnik Bryan Hilferty, koji je ustvrdio da "vojska promovira časnike jer ih treba", ali i inzistirao na činjenici da standardi ostaju visoki.



PALUBA USS JUNEAU

Pravim duhom protiv alkohola

Prrije uplovljavanja u pomorsku bazu na pacifičkom otoku Guam, zapovjedništvo američkog ratnog broda USS Juneau provelo je trodnevni program pod nazivom *Right Spirit*, kojem je cilj bio propagirati pozitivno ponašanje tijekom izlaska u grad na Guamu, ali i uopće. Program se odnosio ponajprije na problem opijanja. "Želimo stvoriti stav i kulturu u kojoj će mornari piti odgovorno", rekao je zapovjednik broda kapetan Ronald Horton, dodajući da se članovi posade trebaju "primjerno vladati i dok nisu pod stegom", a jedan od načina da se to postigne jest da se "obuzdaju u ispijanju alkohola".



BRATISLAVA



Najava kupovine

Glasnogovornik slovačke vojske Milan Vanga je 31. siječnja objavio da vojska do 2010. godine planira zamijeniti svoju zastarjelu flotu transportnih zrakoplova tipa Antonov. Potražiti će se ponude iz inozemstva, ali

zasad nisu objavljeni ni vrsta ni željeni broj zrakoplova. Do ove objave je došlo nakon nedavne tragedije u kojoj je nakon pada zrakoplova An-24 poginulo 42-oro ljudi. Slovačka vojska posjeduje još tri Antonova proizvedena u bivšem SSSR-u još 60-ih godina.

LONDON

Vojnici na Olimpijadi

Osmero pripadnika oružanih snaga na predstojećim će Zimskim olimpijskim igrama u Torinu činiti petinu olimpijskog tima Velike Britanije. Kopnena vojska i Kraljevski marinci imaju po tri sportaša, a ratno zrakoplovstvo dvojicu. Od njih, petero će se spuštati u bobu: četiri vojnika činit će jedan bob-tim, dok će dočasnica Jackie Davies biti polovica ženskog dvojca. Dvoje sportaša će se služiti i oružjem, naimet natječu se u biatlonu. Pripadnik RAF-a Roger Cruikshank natjecatelj je u alpskom skijanju, a nastupit će u superveleslalomu i spustu. Najveći optimist je vodnica Davies koja nakon medalje na Svjetskom prvenstvu isto najavljuje i na Olimpijadi.



Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojniki.hr>

E-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara

(EMPA)



Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA



brigadir Nadan Petri, zapovjednik Instituta pomorske medicine

"Djelatnost kojom se Institut bavi iznimno je važna za HRM, kao i za OSRH u cjelini. Preventivnu medicinsku djelatnost u HRM-u nije moguće provoditi bez ustanove kao što je ovaj institut...", rekao je brigadir Petri

Strana 4

Predstavljamo satniju zrakoplovno-tehničkog opsluživanja eskadrile helikoptera u 93. ZB Zemunik

Satnija broji 18 zrakoplovnih tehničara. Svi imaju odgovarajuću stručnu spremu, prošli su preobuku za Bell 206 te su osposobljeni za opsluživanje i održavanje helikoptera u prvom stupnju u obje specijalnosti i ZIM-a i IRE



Strana 14



Projektile GBU-39/B, GBU-40/B i Brimstone

Unatoč neprekidnom napretku u razvoju vođenih projektila zrak-zemlja ostvarenom u posljednja dva desetljeća specijalizirani proizvođači i dalje intenzivno razvijaju nove, kako bi odgovorili na sve veće zahtjeve suvremenih zrakoplovnih snaga

Strana 22

Markgrofova pogibija

Franački markgrof Erih se na čelu svoje vojske, prolazeći uz more, našao pred zidinama Trsata, ni ne sluteći na kakav će doček naići: njegovi žitelji zasuli su mu vojsku što strelicama, što velikim kamenjem...



Strana 24

Naslovnica snimio Davor KIRIN

Brigadir Nadan Petri, zapovjednik Instituta pomorske medicine

Stalno smo spremni za intervenciju

“Djelatnost kojom se Institut bavi iznimno je važna za HRM, kao i za OSRH u cjelini. Preventivnu medicinsku djelatnost u HRM-u nije moguće provoditi bez ustanove kao što je ovaj institut. Stalno smo spremni za intervenciju bilo koje vrste u sklopu naših sposobnosti, odnosno opreme koju imamo”, rekao je brigadir Petri

Milenka PERVAN STIPIĆ
snimio Zoran GAŠPAR



Institut pomorske medicine je ustrojem kompatibilan s drugim preventivno-medicinskim civilnim ustanovama u RH, ali ima neke svoje specifične vojne sadržaje. Ovdje se provode brojne nastavne i edukacijske zadaće za vlastite potrebe i za potrebe drugih vojnih, ali i civilnih struktura

Institut pomorske medicine u Splitu utemeljen je kao ustanova HRM-a 16. rujna 1991. On je jedinstvena ustanova ovog tipa u Hrvatskoj i referentno središte za pitanja pomorske medicine. Institut je znanstvena i istraživačka ustanova Hrvatske vojske, ali i operativna postrojba u operativnim pitanjima preventivne medicine u pomorstvu i općenito u području odgovornosti Hrvatske ratne mornarice. O važnosti Instituta za Hrvatsku vojsku, njegovom radu i postignućima u dosadašnjem razdoblju, kao i o budućim planovima, razgovarali smo sa zapovjednikom IPM-a brigadirom Nadanom Petrijem, profesorom na Medicinskom fakultetu, doktorom medicinskih znanosti i specijalistom medicine rada, koji je na toj dužnosti od lipnja 2004. Brigadir Petri je od ove godine i član NATO-ove radne skupine za medicinu ronjenja.

Institut pomorske medicine specifična je ustanova i postrojba Hrvatske vojske i mnogim laicima djelatnost kojom se bavi gotovo je potpuno nepoznata. U čemu je posebnost te ustanove, odnosno koje je njezino područje djelovanja?

Institut pomorske medicine, koji se nalazi u krugu bolnice na Križinama u Splitu, iz-

građen je još 1980. i prostire se na površini od 6350 četvornih metara. Od 16. rujna 1991. nalazi se u sastavu HRM-a. Danas je on operativna postrojba u operativnim pitanjima preventivne medicine u pomorstvu, ali i znanstvena i istraživačka ustanova Hrvatske vojske. Naša zadaća je potpora HRM-u i postrojbama drugih grana HV-a. U Hrvatskoj ne postoji posebna specijalizacija pomorske medicine, ali je ona dio nove obnovljene specijalizacije koja se sada naziva medicina rada i sporta, no u jednom reduciranom sadržaju. Pomorska medicina je, prije svega, medicina rada u pomorstvu, medicina ronjenja ili općenito podvodne službe. Tu spada i medicina podmorničarstva, hiperbarična oksigenoterapija, metoda liječenja niza bolesti primjenom udisanja čistog kisika pri povišenom tlaku u barokomorama ili hiperbaričnim komorama, kao i pomorska epidemiologija, koja za razliku od uobičajene ima svoje specifičnosti. Tu je i sanitarna pomorska mikrobiologija, sanitarna kemija, brodska toksikologija, pomorska ili brodska psihologija, medicinska oceanografija, medicina traganja i spašavanja na moru, urgentna medicina u pomorstvu, medicinska selekcija u pomorstvu, kao i problemi medicinskog vještačenja u pomorstvu.

Kakav je današnji ustrojbeni oblik Instituta pomorske medicine?

Institut pomorske medicine je u sastavu HRM-a, a strukovno podliježe nadležnostima Sanitetske uprave GSOS-a RH, odnosno Službe za zdravstvenu zaštitu MORH-a. U strukovnoj uspravnicu ima dosta horizontalne koordinacije stoga što je ova ustanova ekspertna za pomorsku medicinu ne samo u HV-u već u cijeloj državi. Institut ima zapovjedništvo, desetinu za potporu i pet odjela, od kojih je najpoznatiji Odjel za podvodnu i hiperbaričnu medicinu. Tu je još Odjel za medicinu rada, Odjel za epidemiologiju i zdravstvenu ekologiju, Odjel za sanitarnu kemiju i toksikologiju, te Odjel za mikrobiologiju i medicinsku oceanografiju. Institut ima 62 djelatnika, vojnih i civilnih osoba, a od toga je 13 liječnika različitih grana preventivno-medicinskih specijalnosti.

Vrijedan znanstveno-istraživački rad

Iz svega što ste naveli nameće se pitanje koje su to primarne zadaće i postignuća po kojima se Institut može prepoznati?

Možda smo u široj javnosti najpoznatiji po onome što se radi na Odjelu za podvodnu i hiperbaričnu medicinu. Naime, taj odjel raspolaže suvremenom hiperbaričnom tehnikom, odnosno barokomorama. Tijekom Domovinskog rata iznimno uspješno smo liječili 200 najtežih ranjenika sa svih hrvatskih bojišta primjenom hiperbarične oksigenacije. Na tom odjelu danas postoji stalna pripravnost skupine za žurne intervencije, koja se najčešće aktivira tijekom ljetnog razdoblja, kada nam dolaze nesrećeni ronionci, i to najčešće strani. U ovom trenutku Odjel za podvodnu i hiperbaričnu medicinu ima primat u svijetu, ne samo kvalitetom nego i iskustvima primjene hiperbarične oksigenacije u liječenju ratnih ozljeda, a taj primat nam daju najcjeljeniji medicinski stručnjaci iz najrazvijenijih zemalja svijeta. Mi smo stalno spremni za intervenciju bilo koje vrste u sklopu naših sposobnosti, odnosno opreme koju imamo. Naši odjeli su povezani u svakodnevnom radu i u znanstvenim istraživanjima su kompatibilni.



Institut je široj javnosti najpoznatiji po Odjelu za podvodnu i hiperbaričnu medicinu

Kakva su postignuća u znanstveno-istraživačkom radu, s obzirom na to da je to jedno od važnijih područja rada Instituta?

U posljednjih pet godina djelatnici Instituta istaknuli su se i u znanstveno-istraživačkom radu publicirajući radove izvornih znanstvenih istraživanja, od kojih su svjetskoj medicinskoj javnosti neki vrlo poznati. Kao prvo, utvrdili smo i publicirali da se tzv. dušikova narkoza ili dušikovo pijanstvo u ronjenju na zrak javlja već na 10 metara, dakle na malim dubinama, što se prije smatralo nemogućim ili se marginaliziralo. Prvi smo publicirali dotad nepoznate učinke podvodnih eksplozija na ronioce. Prvi smo opisali slučaj sudskomedicinskim metodama dokazanog samoubojstva u ronjenju, što može zvučati malo egzotično, ali je doista tako. Isto tako, prvi smo publicirali i opisali slučaj uspješnog izlječenja djeteta od ezofagotrahealne fistule - kanala koji je nastao nakon progutane električne baterije koja se ispraznila i napravila rupu između jednjaka i dušnika.

Što trenutačno istražujete?

Trenutačno se istražuje učinak hiperbaričnog kisika na tijek cijeljenja moždanog apcesa. Istražuje se i učinak dugotrajne dehidracije ili žeđanja na promjene psihomotorike ili ponašanja ispitanika. Istražuju se i promjene ponašanja ljudi pri tzv. niskim ili, prema nekima, "sigurnim" koncentracijama alkohola u krvi. I dalje intenzivno radimo na definiranju najvažnijih krite-

U travnju ćemo prvi put biti domaćini tečaja iz temelja medicine ronjenja za liječnike NATO zemalja i zemalja PFP-a, što je velika odgovornost, ali i čast. Na temelju posebnog odobrenja ministra obrane naši stručnjaci aktivno sudjeluju u izvedbi nastave na Medicinskom fakultetu u Splitu

U ovom trenutku Odjel za podvodnu i hiperbaričnu medicinu ima primat u svijetu, ne samo kvalitetom nego i iskustvima primjene hiperbarične oksigenacije u liječenju ratnih ozljeda, a taj primat nam daju najcjeljeniji medicinski stručnjaci iz najrazvijenijih zemalja svijeta. Naši odjeli su povezani u svakodnevnom radu i u znanstvenim istraživanjima su kompatibilni



Dio stručnjaka Instituta u prostoru hiperbaričnog kompleksa

rija zdravstvene selekcije ronilaca i pomorskih diverzanata, o čemu svjetska medicina još nije dala posljednju riječ.

Poticanje istraživačkih projekata za MORH
Koji su prioriteti Instituta u ovom trenutku kada je riječ o djelatnostima koje su izvan područja znanstvenog rada?

Osim što su prioriteti Instituta nastaviti i poticati istraživačke projekte za potrebe MORH-a, iznaći modele i moduse stimuliranja stručnjaka te školovati postojeće osoblje i dopunski se opremiti, prioritet nam je i staviti naš hiperbarični kompleks u punu funkciju za potrebe hrvatskog zdravstva. Zatim, od veljače počinju dva važna događaja za nas. U Institutu počinje postupak zdravstvenog pregleda novaka za potrebe HV-a, u suradnji sa 336. sanitetskom satnijom. Time će se osigurati ne samo visoka razina tih pregleda, već i uštedjeti velika financijska sredstva koja su do sada opterećivala proračun MORH-a.

Na temelju potpisanog ugovora između MORH-a, Ministarstva branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi počinjemo s programom liječenja stopostotnih invalida prve kategorije iz Domovinskog rata, za što su u Hotelu "Zagreb" i ovdje kod nas obavljene posebne pripreme.

Uzimajući u obzir da je Institut ustrojbeni dio HRM-a, odnosno HV-a, dijeli li sličnu

sudbinu glede preustroja kao i druge postrojbe unutar sustava?

Naši aktualni problemi tijekom preustroja su problem reorganizacije i smanjenja osoblja, ali i nedostajući specijalisti. Zatim tu je i problem bolje potpore u smislu specijalističkog i subspecijalističkog usavršavanja naših djelatnika. Osim toga, postoje i problemi oko održavanja objekta, kao i neki važni problemi oko konačnog definiranja imovinsko-pravnog statusa.

Znači li to da u budućnosti Institut pomorske medicine više neće ustrojbeno pripadati HRM-u?

Ovakve institute imaju sve ratne mornarice svijeta, velike ili male. Da bi se održala puna operativna sposobnost Hrvatske ratne mornarice i djelatnosti Obalne straže, mislim da sudbina ove ustanove ni u kojem trenutku, ni iz kojeg razloga ne smije biti upitna. Budućnost nam nosi dvije-tri mogućnosti. Najgore bi bilo da Institut prestane postojati. Jedna od alternativa je da Institut, kao vojna organizacija, oстане unutar HRM-a ili bude dio sjedinjenog saniteta HV-a. Zanimanje za Institut pokazuju i civilne ustanove i instance, pa postoje želje da Institut bude sveučilišna institucija.

Nakon dugogodišnjeg rada u Institutu i svih onih rezultata koji su u njemu ostvareni, kolika je potrebitost da Institut i da-

lje bude vojna organizacija. Treba li hrvatskim oružanim snagama takav institut?

Djelatnost kojom se Institut bavi, što sam već i rekao, iznimno je važna za HRM, kao i za OSRH u cijelosti. Preventivnu medicinsku djelatnost u HRM-u nije moguće provoditi bez ustanove kao što je ovaj institut. Bez Instituta nema vojnog ronjenja, ni sigurnosti hrvatskog podmorja, jer i pod morem je Lijepa Naša.

Institut se u proteklom razdoblju istaknuo kao suorganizator četiri velika znanstvena skupa iz pomorske medicine, od čega su dva bila međunarodna. Ove smo godine organizatori 2. kongresa Radne zajednice Alpe-Jadran iz pomorske medicine, a pod pokroviteljstvom Vlade RH. Sva strana vojna izaslanstva koja su nas posjetila potvrdila su visoki stupanj kompatibilnosti naših djelatnosti s djelatnostima stranih istovjetnih ili sličnih vojnomedicinskih institucija, a za naše uspjehe smo dobili same pohvale. Štoviše, neka postignuća u hiperbaričnoj oksigenaciji, koja su danas dijelom svjetske medicinske baštine, ponikla su baš u ovoj ustanovi.

Kakva je suradnja Instituta s drugim medicinskim civilnim ustanovama u RH i gdje se školuju budući kadrovi za specijalnosti kojima se ovaj institut bavi?

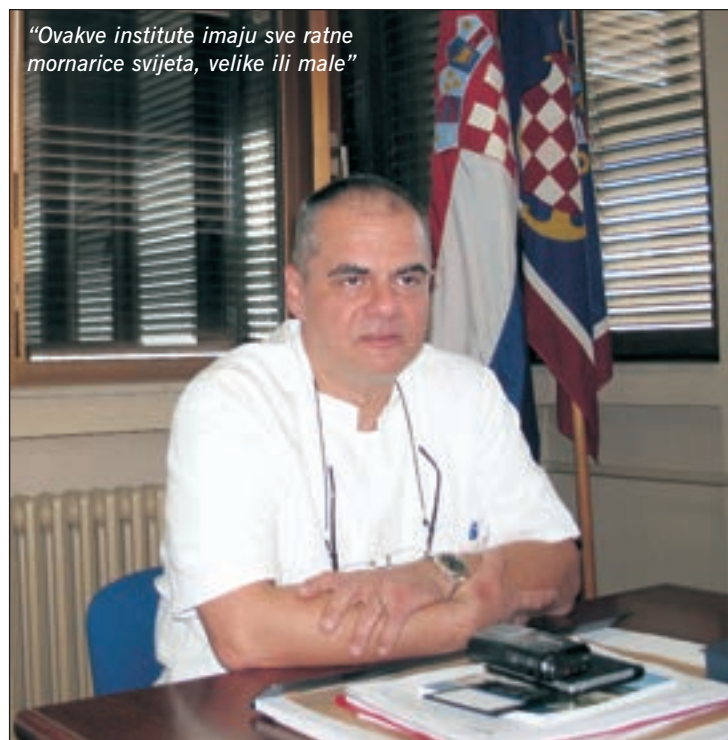
Institut pomorske medicine je ustrojem kompatibilan s drugim preventivno-medicinskim civilnim ustanovama u RH, ali ima neke svoje specifične vojne sadržaje. Ovdje



se provode brojne nastavne i edukacijske zadaće za vlastite potrebe i za potrebe drugih vojnih, ali i civilnih struktura. Mi smo jedina ustanova koja provodi redoviti godišnji tečaj usavršavanja liječnika iz medicine ronjenja te hiperbarične oksigenacije, čime ih osposobljavamo za pružanje žurne medicinske pomoći unesrećenim ronionicima na mjestu ronilačke nesreće. Takve tečajeve održavamo i za vojne i za civilne liječnike. U travnju ćemo prvi put biti domaćini tečaja iz temelja medicine ronjenja za liječnike NATO zemalja i zemalja PfP-a, što je velika odgovornost, ali i čast. Na temelju posebnog odobrenja ministra obrane naši stručnjaci aktivno sudjeluju u izvedbi nastave na Medicinskom fakultetu u Splitu, gdje studente završne godine studija

opće medicine učimo specijalnostima medicine rada i pomorske i hiperbarične medicine. U svijetu je intencija da se o tome uči sve više, a naši studenti u Splitu imaju najviše organiziranih sati nastave u tom području. Na vidiku je već europska specijalizacija pomorske medicine, pa će tako i ova institucija moći, i morati, u sklopu svojih stručnih znanja i nadležnosti biti važna potpora takvoj prilagodbi naših programa fakultetskih studija u smjeru specijalizacije iz pomorske medicine. ■

Osim što su prioriteti Instituta nastaviti i poticati istraživačke projekte za potrebe MORH-a, iznaći modele i moduse stimuliranja stručnjaka te školovati postojeće osoblje i dopunski se opremiti, prioritet nam je i staviti naš hiperbarični kompleks u punu funkciju za potrebe hrvatskog zdravstva. Zatim, od veljače počinju dva važna događaja za nas. U Institutu počinje postupak zdravstvenog pregleda novaka za potrebe HV-a, u suradnji sa 336. sanitetskom satnijom. Time će se osigurati ne samo visoka razina tih pregleda, već i uštedjeti velika financijska sredstva koja su do sada opterećivala proračun MORH-a



“Ovakve institute imaju sve ratne mornarice svijeta, velike ili male”



**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
ZAPOVJEDNIŠTVO HKOV**

objavljuje
OGLAS

za popunu službeničkih i
namješteničkih radnih mjesta
na Vojnom poligonu "Eugen
Kvaternik" Slunj

1. **Administrativni referent**, državni službenik
Ustrojbena mjesta: službeničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja
2. **Stručni referent**, državni službenik
Ustrojbena mjesta: službeničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja
3. **Rukovatelj materijalnih sredstava**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja
4. **Vozač**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja
5. **Kuhar**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 3 izvršitelja
6. **Mehaničar - specijaliziran za vozila na kotačima**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja
7. **Mehaničar - specijalizirani autoelektričar**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
8. **Mehaničar - specijalizirani - elektromehaničar za pogonsku opremu**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
9. **Mehaničar - specijaliziran za inženjerske strojeve**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
10. **Mehaničar - specijaliziran za pješačko oružje**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
11. **Mehaničar - specijalizirani - monter centralnog grijanja**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
12. **Tehničar - specijalizirani - elektromehaničar za automatiku i elektroniku**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
13. **Tehničar - specijalizirani - elektroinstalater**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
14. **Vodoinstalater**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
15. **Vatrogasac**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 2 izvršitelja
16. **Voditelj odjeljka**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
17. **Rukovatelj specijalnog vozila**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 8 izvršitelja
18. **Rukovatelj poljoprivredne mehanizacije**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto III. vrste - 1 izvršitelj
19. **Pomoćni radnik**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto IV. vrste - 4 izvršitelja
20. **Radnik za održavanje poligona**, namještenik
Ustrojbena mjesta: namješteničko radno mjesto IV. vrste - 4 izvršitelja,
Mjesto službe: za sva navedena radna mjesta je Slunj

Zainteresirani kandidati mogu do **10. veljače 2006. godine** dostavljati prijave na adresu:

GSOS RH
Personalna uprava (J-1)
Bauerova 35
10 000 Zagreb

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 01/3718-073

"Zeleni otoci" u vojarnama

Ekološki projekt "Zeleni otok", a to je skupina kontejnera za zbrinjavanje sekundarnih sirovina smještenih u uređeni prostor ograđen drvenom ogradom, zaživio je još potkraj godine u MORH-u, u vojarnama, na HVU, u "Croatiji" i u Požezi.

Ideja je da se na 20-ak lokacija, odnosno u svim većim vojarnama, gdje su kuhinje, kantine i gdje je veći protok ljudi, postave "zeleni otoci", kaže Marjana Dramac iz Službe za graditeljstvo, nekretnine i zaštitu okoliša. Treba znati da sekundarne sirovine nisu smeće, već otpad za reciklažu stakla, plastike, metala, istrošenih baterija i starih lijekova. OS RH su veliki potrošač ambalažnog otpada, pa tako jedna prosječno posjećena kantina proizvede mjesečno 2-3 tisuće komada plastičnih boca, 200-300 komada staklenih boca te oko 1000 limenki. Dosad se to odlagalo kao komunalni otpad, no postavljanjem "zelenih otoka" taj otpad se



Zeleni otok na HVU

skuplja na jednom mjestu i odvojeno. U postavljanju "zelenih otoka" vodilo se računa o tome da oni budu postavljeni što bliže izvoru onečišćenja i otkupljivača. "Ako bi se "zeleni otoci" postavili na svim planiranim lokacijama", nastavlja Dramac, "komunalni otpad bi se smanjio najmanje 30-ak posto". "U planu je i izrada projekta o potrošnji financijskih sredstava za zbrinjavanje komunalnog otpada tako što će se primjerice periodično, u tri mjeseca, na pojedinoj lokaciji mjeriti količina komunalnog otpada. Zbrinjavanje komunalnog otpada dosad se činilo prema prostornom metru, za što su odlazila velika financijska sredstva, no odvajanjem ambalažnog otpada u skladu s Pravilnikom o ambalaži i ambalažnom otpadu čak ćemo imati povrat sredstava", zaključuje Marjana Dramac iz Službe za graditeljstvo, nekretnine i zaštitu okoliša.

U sklopu trajne akcije "Ekologija je uvjet življenja" na nekoliko mjesta u OS-u nalaze se i mobilni ekospremnici za akumulatore i prihvat otpadnih ulja. Isto tako, još od 2003., u vojnim ambulantama postavljene su posude za prikupljanje infektivnog otpada i sklopljeni ugovori s ovlaštenim obrađivačima za njegovu obradu i zbrinjavanje.

M. PERVAN STIPIĆ

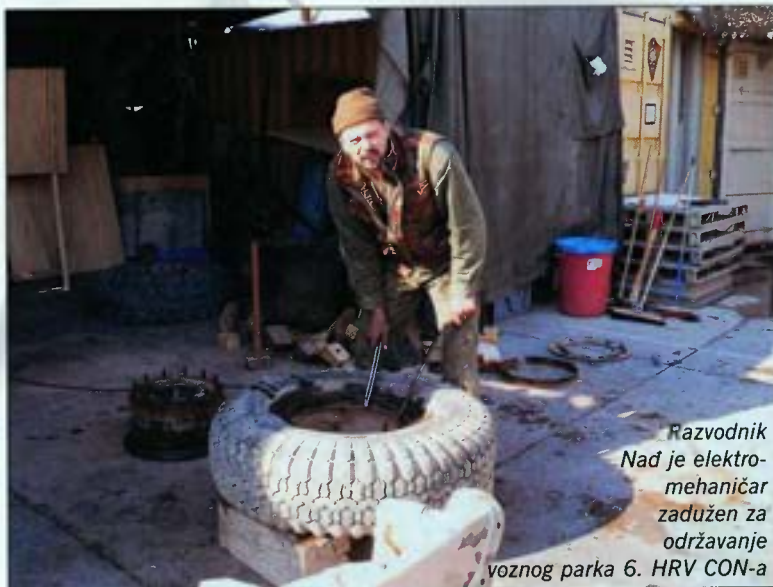
Vojnik mjeseca - razvodnik Ivan Nađ

Zlatne ruke hrvatskoga kampa

“Imam iznimno dobre odnose s pripadnicima drugih kontingenata. Nikada nije bilo upitno mogu li zamoliti za pomoć ili isto tako pružiti pomoć bilo kome i bilo kada, ako se ukaže potreba za tim. Ipak je ovo multinacionalno okruženje i svi ovisimo jedni o drugima”, kaže razvodnik Ivan Nađ

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

Kako vrijeme odmiče i bliži se kraj još jedne zamjene u hrvatskom kontingentu, pripadnici 6. HRV CON-a uskoro će biti nacija s najdužim boravkom u misiji ISAF VIII., nakon što je većina drugih nacija već počela rotacije pa dolaze novi vojnici. S obzirom na proteklo razdoblje i postignute rezultate odlučili smo vam pisati o vojniku mjeseca, razvodniku Ivanu Nađu. Ovaj put nije riječ o pripadniku 6. HRV



Razvodnik Nađ je elektromehaničar zadužen za održavanje voznog parka 6. HRV CON-a

CON-a koji se bavi klasičnim vojno-policijskim poslom, već o osobi za koju pripadnici hrvatskog kontingenta kažu da je osoba sa „zlatnim rukama“, čovjek koji će sve popraviti. Razvodnik Ivan Nađ, inače u sastavu tročlanog nacionalnog dijela za potporu, tzv. NSE (eng. National support element) elektromehaničar je zadužen za održavanje voznog parka 6. HRV CON-a i ostalih segmenata važnih za ispravno funkcioniranje i život pripadnika kontingenta. Svojim trudom i radom uvelike je pomogao i olakšao boravak svim pripadnicima kontingenta. Razvodnik Nađ je Zboru narodne garde pristupio 1991. godine i od tada je počeo njegov put u Hrvatskoj vojsci.

Kako ste se odlučili otići u mirovnu misiju ISAF?

U misiju sam želio ići od onog trenutka kada se počelo s prijavama za prvi vod, iako se tada nisam imao priliku kandidirati za odlazak. Odluku o odlasku donio sam na temelju

prijašnjih iskustava i razgovora s vojnicima koji su već bili u mirovnim misijama, što je dodatno povećalo i učvrstilo moju želju za odlaskom. Prije odlaska dosta sam razgovarao sa suprugom i sa djecom. Moje izbivanja ipak najteže podnose upravo oni, a supruzi je preostalo samo to da broji dane do mog povratka.

Koje dužnosti obnašate u sklopu 6. hrvatskog kontingenta?

Nakon dolaska u misiju ISAF VIII. preuzeo sam dužnosti elektromehaničara za održavanje vozila, naoružanja i opreme. Kao što se vidi iz naziva dužnosti i područje koje treba pokriti dosta je širokog spektra. U misiju sam došao s dosta životnog i radnog iskustva tako da se dosta dobro nosim s problemima koje treba otkloniti a koji su vezani za opis mog radnog mjesta. Osim usko vezanih i konkretnih poslova koje treba napraviti, postoji još i niz drugih poslova koje moram obavljati tijekom dana, kao što su vođenje i ažuriranje

sve potrebne dokumentacije, nadziranje stanja i održavanje sustava hlađenja i grijanja prostorija hrvatskog kampa. A uz sve to, uvijek sam na raspolaganju svim pripadnicima kontingenta ako nešto za njih treba napraviti ili popraviti.

Novo životno iskustvo

Kakvi su vaši dojmovi o boravku u misiji?

Što se tiče mojih osobnih dojmova oni su vrlo pozitivni, jer je ovo jedno novo ži-

vočno iskustvo za mene. Ponekad razmišljam o tome kako inače nikada ne bih imao prigodu sreći toliko drugih vojski svijeta na jednom mjestu i biti u tako bliskom odnosu s njima. Osobno me dojmilo to što sam vrlo lako uspostavio kontakte s njima i nakon kratkog vremena razgovarali smo kao da se poznamo godinama. Što se tiče mog područja djelovanja, ostvario sam iznimno dobre odnose s pripadnicima drugih kontingenata tako da pri svakom susretu izmjenjujemo iskustva, iako, doista, ponekad za to imam jako malo vremena. U svakom slučaju, nikada nije bilo upitno mogu li zamoliti nekoga za pomoć ili isto tako pružiti pomoć bilo kome i bilo kada ako se ukaže potreba za tim. Ipak je ovo multinacionalno okruženje i svi ovisimo jedni o drugima. Vidim da sam dosta toga propustio, jer prije nisam uspio doći u misiju. Ovo je doista jedno veliko i pozitivno iskustvo za mene i na njemu ću dalje graditi svoju karijeru. ■

Sjaj i bijeda Islamabada

Ozbiljni radovi na osposobljavanju Islamabada za glavni grad počeli su 1960. godine, a zamišljen je tako da je podijeljen u blokove koji su približno iste veličine, oblika i rasporeda, osim iznimaka kao što je diplomatska četvrt

Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

Islamabad je glavni grad i administrativno središte Pakistana. Iako nije najveći, ipak je u današnje vrijeme najvažniji, jer sve što na neki način vrijedi i oko čega se vrti novac tu je, u tom gradu koji ima nešto više od milijun stanovnika. Smješteno na području Potwar Platoa u sjeveroistočnom dijelu zemlje, to je područje u prošlosti bilo granica između Punjaba i sjeveroistočne prednje provincije, iako zemljopisno ipak spada u sjeverni dio Punjaba smješten u ravničarskom dijelu, u samom podnožju jedine manje planine zvane Margala. Od trenutka proglašenja neovisnosti Pakistana, točnije 1958. godine, glavni grad bio je Karachi. Zbog veličine i naprednosti Karachija, pojavila se zabrinutost da će sve investicije i stanovništvo biti koncentrirano u njemu, te će tako osiromašiti ostali dijelovi zemlje, što je rezultiralo idejom da se izgradi novi glavni grad, na nekom dru-

gom mjestu, a koji bi bio na dohvata ruke svima. Ubrzo je pronađena lokacija u blizini Rawalpindija, koji je do uspostave novog glavnog grada preuzeo privremenu dužnost upravljanja zemljom. Ozbiljni radovi na osposobljavanju Islamabada za glavni grad počeli su 1960. godine, u skladu s planom grčkih arhitekata, a zamišljen je na način da je podijeljen u blokove koji su približno iste veličine, oblika i rasporeda, osim iznimaka kao što je diplomatska četvrt u kojoj su smještene gotovo sva veleposlanstva i vladine zgrade, kao i razna ministarstva. Također je izgrađena četvrt nazvana "blue area", koja se izgledom potpuno razlikuje, a obiluje velikim brojem trgovina, klinika i internacionalnih tvrt-

ki te svega onoga što se može naći u svakom boljem gradu na Zapadu. Inače, to područje i te trgovine namijenjene su prije svega strancima i svima onima dubljeg džepa, onima koji vole



Samo stotinjak metara dalje od bogatih četvrti...



... na vidjelo izlazi surova stvarnost

miris Zapada i koji cijene robu koja vrijedi. U Islamabadu se mogu naći različite radionice i sitni obrti koji se bave ručnom izradom i prodajom predmeta napravljenih od drveta, keramike, kamena, srebra i zlata, tepiha, od onih super kvalitetnih do onih malo lošijih. Zanimljivo je kako su to dobri i iskusni trgovci koji na strancima zarađuju veliki novac, a iste proizvode prodaju domaćem stanovništvu po višestruko nižoj cijeni, naravno zaklinjući se da nisu ništa zaradili, a ipak su vam prodali jer ste im prijatelji i jer im se strašno sviđate. Grad u kojemu na malom prostoru možete naći vile kakve si ni zamisliti ne možete, nove zgrade, sjajne i blještave, vrhunski opremljene trgovine i fantastične res-

torane u kojima bogata peteročlana obitelj za jedan obrok potroši prosječnu mjesečnu plaću konobara koji ih poslužuje.

Pravo lice grada

Medalje, pa tako i ova, imaju i drugu stranu. Naime u istim tim sjajnim i bogatim četvrtima, samo stotinjak metara dalje, odmah iza ugla, blještavilo gubi sjaj, a surova stvarnost izlazi na vidjelo... Na ulicama koje pokazuju svoje pravo lice naići ćete na zemljane kućice, limene barake, sobice u kojima živi i spava nekoliko desetaka osoba, naći ćete kanalizaciju koja im protiče ispred ulaznih vrata, životinje i prastare konjske zaprege i nešto nalik na automobile. Nasuprot dobro uređenim i opremljenim privatnim i međunarodnim školama, nalaze se i one javne, u kojima se nastava održava samo za lijepog vremena, ponegdje učenici sjede pod vedrim nebom, na travi ili drvenim podmetačima. U rukama uglavnom imaju pločicu i kredu. Oni sretniji imaju priliku služiti se papirom i olovkom, a jedini koji ima stol i stolicu je učitelj. ■

Sukobi zbog točenja alkohola

Iako pripadnici misije nisu bili izravno ugroženi, stigla nam je zapovijed iz sjedišta MINURSO-a, kojom je bilo zabranjeno bilo kakvo kretanje izvan baze u Tindoufu. Ukratko, prekid svih naših aktivnosti

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

S obzirom na mentalitet ovdašnje populacije, iznenadili smo se kada je u Tindoufu otvoren restoran "Atlantic", koji ni po čemu nije zaostajao za restoranima koje vidamo u Hrvatskoj ili bilo gdje u Europi. Osim što su cijene izrazito niže nego kod nas, još uvijek su dovoljno visoke da posjet takvom mjestu nije dostupan Alžircima. Taj je restoran bio povod nemira posljednjih dana između lokalnog stanovništva i vlasti u Tindoufu, koje su izdale dozvolu za točenje alkohola. Prema onome što smo saznali, sukob koji je prethodio masovnim nemirima bio je uzrokovan alkoholom. Uslijedilo je upozorenje lokalnog stanovništva vlastima da zatvore restoran ili će ga oni sami zatvoriti. Kako nije bilo promptnog odgovora, došlo je do masovnog bunta stanovništva koje je jednostavno zbrisalo restoran s lica zemlje. S nekoliko radnih strojeva uništena je ograda, parkiralište i sam objekt, a sve što je nađeno u njemu jednostavno je nestalo. No, očito to nije bilo dovoljno razularenoj masi, već su nastavili s postavljanjem barikada na prometnice te paljenjem automobilskih guma.

Negotovanje prosvjednika proširilo se na cijeli grad

Reakcija policijskih snaga i žandarmerije bila je više nego mlaka.

Očito, ohrabreni takvim odgovorom vlasti, nemi-ri su se nastavili i idući dan, ali ovaj put se sve po istom scenariju događalo u samom gradu. Tijekom drugoga dana, umjesto restorana, svoje nezadovoljstvo

prosvjednici su iskalili na nekoliko trgovačkih radnji. Zanimljivo je kako su svi ti prosvjedi održani u kasnim popodnevnim, odnosno noćnim satima. Iako pripadnici misije nisu bili izravno ugroženi, zapovijed koja je došla iz sjedišta MINURSO-a zabranjivala nam je bilo kakvo kretanje izvan baze u Tindoufu. Ukratko, prekid svih naših aktivnosti. I ne samo naših, nego i aktivnosti svih UN-ovih organizacija koje rade na prostoru Tindoufa i obližnjeg Rabounija. Do sada, ured u Tindoufu nije imao imenovanu osobu odgovornu za sigurnost pripadnika misije, jer se taj teritorij smatrao sigurnim i nije bilo potrebe za takvim imenovanjem. Kako je toga jutra u sjedištu misije organiziran sastanak povodom sigurnosne situacije, odlučeno je da se u Tindoufu imenuje časnik, kao osoba zadužena za pitanje sigurnosti, koja će kontaktirati izravno sa šefom sigurnosti MINURSO-a. Na prijedlog starijeg časnika za vezu, predloženo je moje imenovanje, što je zapovjednik snaga i prihvatio. Pitanje sigurnosti koje mi je povjerenje nije se odnosilo samo na

Restoran Atlantic nakon rušilačkog pohoda



vojnu komponentu već i na sve baze i UN-ove organizacije na ovom prostoru, kao što su UNHCR, WFP, CBM te kamp u Rabouniu. Idućeg dana u večernjim satima sukobi prosvjednika s policijom su eskalirali te je došlo do paljenja i jedne vladine zgrade u gradu. Naša baza nije bila izravno na udaru. Nakon zahtjeva da se osposobe sva svjetla - reflektori u našoj bazi i oko hotela, a zbog nemogućnosti da predvidimo kako će se odvijati situacija, osoblju koje živi u hotelu, u dogovoru s voditeljem ureda, savjetovan je ostanak u našim prostorijama do potpunog smirivanja situacije. Naravno, niti jedno UN-ovo vozilo nije smjelo napustiti bazu. Kako se za našu sigurnost brinu žandarmerijske snage, u dogovoru s njima pojačane su i ophodnje unutar naše baze te protok svih dostupnih informacija o onome što se događa u gradu, kako bih mogao izvjestiti sjedište misije ali i savjetovati dodatne mjere. Srećom, sukobi su se počeli smanjivati. Nadajmo se kako su sada nakon nekoliko dana svi već pomalo umorni od posljednjih događanja i da će se stanje vrlo skoro popraviti kako bi stanovništvo moglo nastaviti normalno živjeti a mi odrađivati naše zadaće. ■

Paljenje objekata i postavljanje gorućih guma postalo je svakodnevica

Marin ROZIĆ, košarkaš Cibone i ročnik Sportske satnije

Iz Draženovog doma u vojarnu

“Tijekom sezone igramo po dvije utakmice tjedno. Ne stignemo trenirati. Danas igraš, sutra putuješ. Gotovo da ne znaš ni gdje ni protiv koga, samo dođeš, lopta se podbaci i utakmica kreće”...

Domagoj VLAHOVIĆ

Marina Rozića smo u prostorijama Sportske satnije na Črnomercu zatekli jutro nakon visokog poraza “Vukova” od Barcelone u *Draženovom domu*, još jednog u nizu loših rezultata koji su zadesili jedinog hrvatskog Euroligaša. Listao je “Hrvatski vojnik”, a na licu su mu bili vidljivi podočnjaci. Posljedica vojničkog ranog ustajanja ili možda ipak sportskog poraza?

Kako je, netom nakon poraza od -20, bilo skinuti dres i obući odoru?

Nakon poraza nikad nije dobro, a osobito ovako visokog. Iako svi znamo tko je i što je Barcelona, opet nikako nije dobro. Moram priznati da sam slabo spavao, zadnje utakmice gubimo i nikako da se izvučemo iz krize. Imamo dosta težak raspored, ali morat ćemo nekoga pobijediti. Nema druge!

Imate tek 23 godine, a već ste igrali u četiri kluba iz tri države?

U Mostaru, odakle sam rodom, počeo sam igrati košarku sasvim slučajno, jer sam imao prijatelje koji su trenirali košarku. U Zrinskom su me opet slučajno primijetili skauti Zrinjevca i doveli me u Zagreb. Tamo sam igrao četiri godine. Potom je, na razdoblje od godinu dana, slijedio talijanski Livorno, nakon kojega sam dobio ponudu Cibone i ovo je već druga sezona da sam ovdje.

Očito je da u košarci ima sve više Mostaraca i Hercegovaca?

Mostar je oduvijek bio poznat po sportskim talentima, pa tako i košarkaškim. Evo, najnoviji primjer je 16-godišnji Bojan Bogdanović, koji je potpisao za Real. Tko god ga je



Krilo Cibone snimljeno iz zanimljivog kuta na igralištu vojarnе Petar Zrinski

gledao, rekao je da je dečko čudo od igrača. Uostalom, da ne vrijedi ne bi niti potpisao za Madridane.

Josip Sesar se igrački preporučio povratkom u Hercegovinu, u Široki. Kako bi bilo da se svi najbolji košarkaši iz tih krajeva skupe u jednom klubu?

Bilo bi super! Ja bih to volio! Sa svim tim imenima mogla bi se sastaviti jedna u najmanju ruku zanimljiva ekipa. Mislim da bismo ostavili trag što u Goodyear ligi, što u nekom europskom natjecanju. Što se tiče Josipa, dobio je sve ovlasti u igri, ono što je tražio godinama. Sada se konačno pokazalo da ga je gotovo nemoguće zadržati.

Drugi svijet na Čizmi

Kako je bilo igrati u Livornu, talijanskom prvoligašu?

Iz Zrinjevca, koji je tada igrao Hrvatsku ligu i bio već tada financijski dosta uzdrman, došao sam nekamo što mi je izgledalo kao drugi svijet. Klubovi su vrhunski organizirani. U Italiji se tražilo od mene samo da treniram i igram, oni su se brinuli za sve ostalo.

Gdje i kad god igrate, dvorane su pune, ljudi te prepoznaju na ulici, navijači putuju na gostovanja, imate podršku i kada gubite. Ipak, osobito respektiraju svoje domaće igrače, to mi se strašno svidjelo. Kao stranac morate biti dvostruko bolji igrač da biste igrali ispred talijanskog igrača... Bilo je veliko iskustvo igrati protiv Benettona, Bologne, Montepaschia... Mislim da sam u Italiji igrački napredovao, a i vidio sam kako je biti stranac.

A Livorno kao grad?

To je “neloš” grad od nekih 200 tisuća stanovnika. Blizu je Firenza,

dosta sam vremena provodio tamo. Prekrasan grad, i za razgledati i za živjeti u njemu.

Vaš potpis za Cibonu bio je pomalo neočekivan?

Jest, došao je nekako iznenada. Imao sam tekući ugovor u Livornu, ali je došla ponuda iz "Tornja". Nakon savjetovanja s menadžerima, prihvatio sam je. To je ipak Euroliga, a i dječjački san bio mi je igrati u Ciboni. Svi znamo što ona znači na ovim prostorima.

Je li Euroliga stvarno toliko kvalitetnija od ostalih europskih klubskih natjecanja?

Euroliga je sigurno najkvalitetnija: vrh europske košarke. Praktično u njoj nema loše momčadi, niti protiv koga ne možete reći "lako ćemo". U drugim ligama, španjolskoj, talijanskoj ili Goodyear, ima nekih momčadi koje su slabije.

Najdomljivije momčadi u Euroligi?

Ove godine stvarno nismo imali sreće sa ždrijebom: najjače su momčadi iz naše skupine Maccabi i Barcelona. Maccabi je, predvođen našim Vujčićem, i fizički, i tehnički, i taktički dominantan. Barcelona, što sam se noćas mogao i sam uvjeriti, cijelo vrijeme igra vrlo visokim tempom, trener Ivanović je sve to dobro posložio.

Tema Goodyear liga je vječno kontroverzna. Isplati li se našim klubovima njeno postojanje ili bi bilo bolje vratiti se starom obliku Hrvatske lige?

Možda ja nisam kompetentna osoba da govorim o tome. U Goodyear ligi stvarno ima dobrih utakmica, bilo bi bolje da je posjećenost malo veća. Za stari oblik Hrvatske lige bilo bi dobro da se ostali klubovi malo pojačaju, kako razlika u kvaliteti ne bi bila tolika kakva je danas.

Ove sezone imate mnogo veću minutažu u odnosu na prošlu. Jeste li se individualno pripremali ljeti?

Jesam, jer tijekom sezone igramo po dvije utakmice tjedno, pa ne stignemo trenirati. Danas igraš, sutra putuješ. Gotovo da ne znaš ni gdje ni protiv koga, samo dođeš, lopta se podbaci i utakmica kreće. Nema



snimio Vladimir Radčević

vremena za previše raz-

mišljanja o vlastitim igračkim minusima, niti da ih ispravljaš. Preko ljeta ostaje vrijeme tijekom kojeg se možeš posvetiti samome sebi i svojim nedostacima. Osobito sam uvijek bavio šut, nisam ga doveo do savršenstva, ali bit će još ljeta.

Kada ste posebno igrački motivirani?

Kada dolaze Partizan ili Zvezda, postoji neka veća motivacija. Ali ako danas nisi 100% motiviran u bilo kojoj utakmici, imat ćeš probleme. Danas svi igraju košarku.

Nakon Ciboninog izvrsnog uvoda u ovu sezonu, dogodio se pad. Kako to objašnjavate?

Prvo i prvo, imali smo probleme s ozljedama. Praktično od početka sezone nismo svi zajedno bili na treningu. Jedan se napokon vratio, drugi se odmah ozlijedi... U početku je sve ipak dobro funkcioniralo. Sad smo u krizi. Ne znam kako bih to objasnio. Čekamo što će biti s mogućim igračkim pojačanjima, možda to pomogne.

Gladijatorska košarka

Idemo malo "preko bare". Možete li kao košarkaš nama laicima objasniti kako je moguće postići 81 koš u NBA utakmici, kao što je to nedavno učinio Kobe Bryant?

I to u današnje vrijeme! Nekad je bilo velikih strijelaca, ali je danas košarka sasvim druga igra. Kad sam vidio vijest o Bryantovom dosegu, mislio sam da je riječ o pogrešci. Ipak, uspio je, i to s pristojnim postotkom šuta. Izgleda da to može samo Kobe Bryant. Ipak, ja sam obožavatelj Michaela Jordana. Otkad se on povukao, moram priznati da manje pratim zbivanja u NBA.

Kako komentirate zbivanja na prošlogodišnjem EP u Beogradu?

Šteta! Stvarno imamo dobru momčad, mislim da nismo zaslužili mjesto koje smo osvojili. Imali smo nesreću sa Španjolcima, hajdemo tako reći. Ipak, žao mi je utakmice za peto mjesto sa Slovincima. Njih smo dobili tijekom priprema i mislim da smo objektivno bolji. Na kraju, EP je ispalo samo još jedan korak natrag za hrvatsku košarku.

Stariji ljubitelji košarke tvrde da se prije 15-ak godina igrala ljepša i gledljivija košarka nego danas. Jeste li Vi gledali te stare utakmice?

Gledao sam neke utakmice na videu. Uspoređivati tadašnje i sadašnje košarke nije moguće. Tjelesni kapacitet danas se strašno povećao. Ipak, tada se igralo lepršavo i vjerojatno je ljudima bilo zanimljivije: više koševa i manje obrane. Danas se igra "gladijatorski", stalno je prisutan kontakt. ■

Predstavljamo satniju zrakoplovno-tehničkog opsluživanja eskadrile helikoptera u 93. ZB Zemunik

Bez kvalitetnog zrakoplovnog tehničara nema uspješne provedbe zadaće

Satnija broji 18 zrakoplovnih tehničara. Svi imaju odgovarajuću stručnu spremu, prošli su preobuku za Bell 206, te su osposobljeni za opsluživanje i održavanje helikoptera u prvom stupnju u obje specijalnosti i ZIM-a i IRE

Napisala i snimila Leida PARLOV

Uspješnost provedbe svake zadaće u zrakoplovstvu, uz dobro obučene pilote i kvalitetnu tehniku, ovisi i o kvalitetnom, stručnom i dobro osposobljenom zrakoplovno-tehničkom sastavu. Zrakoplovni tehničari svakodnevno predano i samozatajno pripremaju zrakoplove za let i odgovaraju za njihovu ispravnost te se s punim pravom može reći da su oni neraskidiva karika u kompletnom funkcioniranju zrakoplovstva. Kako bi doznali nešto više o njihovom radu, posjetili smo satniju zrakoplovno-tehničkog opsluživanja eskadrile helikoptera u 93. ZB Zemunik.

Satnija sa zapovjednikom broji 18 ljudi, koji su zaduženi za održavanje i opsluživanje helikoptera u prvom stupnju, što znači punjenje gorivom, prijeletni, međuletni i poslijeletni pregled helikoptera i otklanjanje manjih kvarova.

Zapovjednik satnije natporučnik Miroslav Stojanović pojasnio je kako je satnija nasljednik vođa za održavanje helikoptera Bell, prijašnje bojne zrakoplovno-tehničkog održavanja, koji

je formiran 1997. godine kada su u HRZ došli prvi helikopteri Bell 206. "Kada je počela rasprava oko nabave Bellova, formirana je skupina tehničara koja je", kaže Stojanović, "početkom 1997. otišla na preobuku u SAD. Preobuka je, ovisno o specijalnosti, trajala od dva tjedna do mjesec dana. Ti su tehničari obavili prihvat helikoptera i uveli ih u operativnu uporabu te su nastavili obučavati druge tehničare." Preustrojem 2003. godine satnija je pripojena eskadrili helikoptera što se, prema riječima natporučnika Stojanovića, više nego pozitivno odrazilo na rad zrakoplovnih tehničara. "Prije je, u odnosu na sadašnje stanje, kada smo u sastavu eskadrile, znalo biti problema u koordinaciji s pilotima oko planiranja naleta i zadaća, odnosno naših mogućnosti pokrivanja letenja. Sada, kada neposredno kontaktiramo sa zapovjednikom, bolje se planiraju zadaće, u izradi plana letenja vodi se računa o našim mogućnostima, tako da se više ne događa da mi ne možemo ostvariti ono što piloti zahtijevaju", kaže natporučnik Stojanović. Svi zrakoplovni tehničari imaju odgovarajuću stručnu spremu i prošli su preobuku za



"Zrakoplovni tehničari su neraskidiva karika u kompletnom funkcioniranju zrakoplovstva", istaknuo je zapovjednik satnije natporučnik Miroslav Stojanović

Bell 206 te su osposobljeni za opsluživanje i održavanje helikoptera u prvom stupnju u obje specijalnosti i ZIM-a (zrakoplov i motor) i IRE (instrumenti, radio i elektrooprema).

"Zbog potreba provedbe zadaća i malog broja ljudi odlučili smo se", kaže zapovjednik satnije, "za sustav održavanja u kojem su svi tehničari preobukom osposobljeni za rad u svim specijalnostima. Jedan tehničar obavlja kompletni pregled zrakoplova. Iako je za takav način rada bilo malo teže osposobiti ljude, to se pokazalo pozitivnim iskustvom. Tako uspješno radimo posljednjih 4-5 godina."

Tehničar sukladno zrakoplovno-tehničkom pravilu dnevno duži jedan helikopter i prati njegovo stanje tijekom letnog dana.

U prijeletnom pregledu, koji traje oko jedan sat, tehničar utvrđuje stanje helikoptera, odnosno njegovu ispravnost za let. Međuletni pregled je kra-



Nakon leta piloti potvrđuju ispravnost tehnike



Zrakoplovni tehničari rade u dvije smjene, a kad je na rasporedu noćno letenje i u tri smjene

mlada tehničara Igor Jednaković iz Zadra i Ivan Šučur iz Imotskog, koji su se u listopadu prošle godine javili na MORH-ov natječaj i nakon obuke u Puli i Zemuniku osposobljavaju se za tehničare na Bellu.

Igor Jednaković je završio Srednju zrakoplovnu školu u Zadru te će nakon stažiranja biti osposobljen za rad u specijalnosti IRE. Nakon toga će proći i preobuku u drugoj specijalnosti i za otprilike godinu dana bit će kompletno osposobljen za opsluživanje i održavanje helikoptera. "Jedan od razloga zbog kojih sam se odlučio za posao u vojsci jest sigurnost", kaže Igor te dodaje

ničara. Obnavljanje, kako kaže Stojanović, nije bilo gotovo od osnivanja postrojbe, a nedostatak tehničara posebice se osjeća tijekom ljeta, kada eskadrila pokriva i zadaće protupožarne sezone pa je dio ljudi angažiran i na dežurstvu u Splitu. Prema njegovim riječima trebalo bi raditi i na daljnjem usavršavanju zrakoplovnih tehničara, odnosno neke od najiskusnijih bi trebalo poslati na dodatnu obuku kako bi se osposobili i usavršili i za otklanjanje nekih kompliciranih i specifičnijih kvarova s kojima bi se mogli susretati u svom radu jer, kaže Stojanović, "bez kvalitetnog zrakoplovno-tehničkog sastava ne može se imati ispravno sredstvo za obavljanje zadaće". I na kraju, nakon što smo i sami proveli s njima neko vrijeme, dok su čekali helikoptere i pregledavali ih nakon leta, ne preostaje nam ništa drugo nego složiti se sa zapovjednikom

ci, traje oko pola sata i tijekom njega se dodaje gorivo i mazivo te se otklanjaju eventualni nedostaci koje je uočio pilot tijekom leta. Na kraju letačkog dana obavlja se detaljni poslijeletni pregled kako bi se helikopter osposobio i pripremio za let idući dan.

Rad zrakoplovno-tehničkog sastava za vrijeme letačkih dana organiziran je u dvije smjene, a kada je planom letenja predviđeno noćno letenje, radi se i u tri smjene.

Desetnik Renato Knežević, koji na Bellu radi od samog početka, kaže kako posao nije fizički naporan, ali je odgovoran i stresan. "Mi dužimo helikoptere, puštamo ih na let i svojim potpisom odgovaramo za helikopter. Do sada nije bilo nikakvih ozbiljnijih poteškoća. Dobro je što smo u eskadrili s pilotima. Svi problemi se izravno iznose, a tako se i rješavaju." S njim se slaže i nad narednik Damir Smokrović, kontrolor koji na održavanju helikoptera radi od 1997. godine. Kao kontrolor on je svojevrsna veza između pilota i tehničara. Odnedavno su u sastavu satnije i dva

Poslijeletni pregled i ...



kako je u školi dobio samo neka osnovna, općenita znanja o zrakoplovima, a tek je tijekom obuke i rada u postrojbi naučio sve o helikopteru na kojem radi. Ivan Šučur je završio Višu školu za telekomunikacije. Zadovoljan je postrojbom i poslom, a posebice starijim i iskusnijim kolegama od kojih uči.

Zapovjednik satnije natporučnik Stojanović kaže kako je zadovoljan radom postrojbe, a kao jedan od najvećih problema s kojima se satnija u radu susreće smatra nedostatak teh-

satnije kada kaže da se bez kvalitetnog tehničara ne može kvalitetno obaviti zadaća, bez obzira na pilota i zrakoplov. "Možete imati izvrsne pilote, izvrsne letjelice, ali ako nemate ljude koji će to kvalitetno održavati i svakodnevno provesti potrebne preglede, sredstvo ne može letjeti", rekao nam je nakon još jednog uspješnog letnog dana zapovjednik satnije zrakoplovno-tehničkog opsluživanja. ■

... priprema helikoptera za novi letački dan

Nizozemska nabavlja BvS 10

NIZOZEMSKO ministarstvo obrane namjerava nabaviti 74 gusjenična oklopna vozila BvS 10 Viking od švedske tvrtke Hagglunds, dijela velikog britanskog koncerna BAE Systems. Predaja vozila Nizozemcima je predviđena za 2007.

Korisnici Vikinga će biti nizozemski marinci, a vozila će biti gotovo identična inačici koju rabe britanski marinci. Nizozemska će za 74 vozila platiti 79 milijuna eura.

BvS 10 će dopuniti, a dijelom i zamijeniti 156 postojećih sličnih vozila Bv 206, koja rabe nizozemski marinci. BvS 10 je ustvari poboljšana i

oklopljena inačica vozila Bv 206. Model Bv 206 je u sastavu marinaca od početka 1990-ih i intenzivno je rabljen u mirovnim misijama u Bosni i Hercegovini, Kambodži, Eritreji, Haitiju te tijekom brojnih međunarodnih vježbi izvan granica Nizozemske.

Marinci planiraju zadržati 107 vozila Bv 206, dok je za ostatak procijenjeno kako su u lošem stanju pa će se otpisati. Sva vozila Bv 206 koja ostaju u službi proći će remont i modernizaciju.



Landsystems Hagglunds

Od 74 nova BvS 10, 46 će biti u inačici oklopnog transportera, 20 u inačici zapovjednog vozila, četiri će biti u inačici vozila za izvlačenje te četiri u ambulatnoj inačici.

M. PETROVIĆ

USAF nabavlja Pilatuse PC-12



AMERIČKO ratno zrakoplovstvo nedavno je ustrojilo novu eskadrilu lakih transportnih aviona, čija bi jedna od temeljnih zadaća bilo sudjelovanje u specijalnim operacijama, odnosno transport postrojbi za posebne namjene na područja operacija koja imaju kratke ili slabo uređene uzletno-sletne staze. Na takvu odluku utjecala je i prosudba kako raspoloživi avioni iz flote USAF-a ne bi mogli u cijelosti i na odgovarajući način obavljati postavljene zadaće. Stoga je odlučeno da se, uz ustrojavanje nove letne postrojbe, projektira, odnosno naba-

vi nova zrakoplovna platforma, koja je nazvana LCA (Light Cargo Aircraft), od koje se očekuje da sa svojom namjenom bude komplementarna budućoj FCA (Future Cargo Aircraft) transportnoj platformi. Tako će u sklopu Zapovjedništva za specijalne operacije Američkog ratnog zrakoplovstva (AFSOC - Air Force Special Operations Command) biti operativna nova eskadrila koja će nositi naziv 319. eskadrila za specijalne operacije. Bit će smještena na Floridi, a s redovitim letačkim aktivnostima trebala bi početi tijekom prve polovice ove godine. Kao privremeno rješenje, do završetka LCA projekta, odnosno izgradnje novih lakih transportnih aviona, eskadrila će biti popunjena sa šest aviona U-28A, koji su zapravo „militarizirane“ inačice švicarskog jednomotornog turbo-prop aviona Pilatus PC-12. AFSOC kani Pilatuse rabiti za transport

opreme i ljudi u područje operacija, gdje se s obzirom na potrebe i uvjete ne zahtijeva angažiranje transportera MC-130 Combat Talon.

Prema obrazloženjima AFSOC-a, Pilatus PC-12 je zbog svojih tehničko-taktičkih odlika iznimno zanimljiva i iskoristiva platforma, koja nudi izvrstan dolet i letne performanse aviona te izvrsnu prilagodljivost različitim tipovima misija, pri čemu ga krasi niski operativni troškovi. Pilatus PC-12 može u svom transportnom dijelu ponijeti do 9 putnika, odnosno do 1360 kg „korisnog“ tereta (opreme i ljudi u različitim kombinacijama), pri čemu ima dolet do 2800 km. Pilatus PC-12 može bez teškoća polijetati s travnatih i zemljanih staza, duljine 460 m. Trenutačno AFSOC rabi dva aviona PC-12, koji su nabavljeni na temelju leasinga i rabe se za preobuku letačkog i tehničkog sastava 319. eskadrile, dok se ostali avioni, koji će se rabiti za operacije, očekuju tijekom ožujka ove godine. Ti avioni bit će obojani u posebnu maskirnu shemu, neće biti naoružani, odnosno bit će opremljeni meteoradarima, naprednom komunikacijskom i navigacijskom opremom.

I. SKENDEROVIĆ

Četverocikl za specijalce

AMERIČKO zapovjedništvo za specijalne operacije (SOCOM) naručilo je 700 terenskih vozila Sportsman MV7 od američke tvrtke Polaris Industries sa sjedištem u Medinini, u saveznoj državi Minnesota. Ugovor je sklopljen u travnju 2004. a isporuka je obavljena tijekom 2005.

Polaris Sportsman MV7 je vozilo koje spada u kategoriju četverocikla, odnosno motocikla na četiri kotača. Kombinira male dimenzije motocikla i veću stabilnost i iskoristivost karakterističnu

za vozila na četiri kotača. Inačica MV7 je militarizirana civilna inačica Sportsman 700. Pokreće je dvoci-



lindrični četverotaktni motor zapremine 683 kubična centimetra, koji snagu na sve kotače prenosi preko automatske transmisije. Maksimalna brzina na dobrom putu je više od 100 km/h.

Sportsman MV7 je opremljen dopunskim spremnikom goriva, s dvije kuke za vuču, prednjim i stražnjim vitlom te gumama s run flat umetkom, koje omogućavaju vožnju do 80 km brzinom od

najviše 40 km/h nakon što se isprazne zbog oštećenja. Na prednjem dijelu vozila je tovarni prostor nosivosti 68 kg, a na stražnji se



može staviti teret mase 136 kg. Može vući prikolicu mase do 680 kilograma.

Dugačak je 2,26 i širok 1,22 metra. Masa mu je od 450 (prazan) do 700 kilograma. Može se bez ikakvih priprema prevoziti u transportnim helikopterima CH-47 i CH-53 (po tri vozila), te u konvertiplanu V-22. Kataloška cijena standardne inačice četverocikla MV7 je 9 699 USD.

Ugovor s tvrtkom Polaris uključuje i razvoj posebne inačice s pogonskom konfiguracijom 6x6 povećane nosivosti.

M. PETROVIĆ

Elbit modernizira bugarske Milove

POČETKOM prosinca prošle godine bugarsko ministarstvo obrane sklopilo je s izraelskom tvrtkom Elbit Systems ugovor o remontu i modernizaciji bugarskih transportnih i borbenih helikoptera. Vrijednost potpisanog ugovora procjenjuje se na oko 70 milijuna američkih dolara, a u idućem trogodišnjem razdoblju dogovorenim remontom i modernizacijom bit će obuhvaćeno 6 helikoptera Mi-24V, 6 helikoptera Mi-24D, te 6 helikoptera Mi-17. Dogovoreno je da radovi na helikopterima počnu odmah, odnosno očekuje se da do sredine ove godine budu gotova prva dva helikoptera. Remontom bi se trebalo bugarskim helikopterima produžiti životni vijek za idućih 15 godina.

Potpisani ugovor dio je programa opremanja i modernizacije bugarskih oružanih snaga, za kojeg će se

do 2010. izdvojiti oko jednu milijardu američkih dolara. Na oba tipa helikoptera bit će ugrađena nova komunikacijska i navigacijska oprema, te IFF transponder. Uz to, u pilotske kabine na borbenim helikopterima bit će ugrađeni višefunkcijski prikaznici u boji, novi head-up display, novi HOTAS sustav upravljanja, nova procesorska jedinica za obradu i prikaz podataka, uređaj za enkripciju podataka, sustav za planiranje i snimanje parametara leta, novi taktički "data link" sustav, te novi obrambeni sustav (sustav za izbacivanje IC mamaca, te protuelektroničko djelovanje).

Uz remontirane helikoptere Bu-



garska bi trebala tijekom ove godine primiti i prve primjerke novonabavljenih helikoptera AS-532AL Cougar (12 letjelica je kupljeno za potrebe ratnog zrakoplovstva), odnosno AS-565MB Panther (šest letjelica je kupljeno za potrebe ratne mornarice).

I. SKENDEROVIĆ

CCLR - novo zrakoplovno oružje

ZAPOVJEDNIŠTVO za specijalne operacije američke vojske (USA-SOC - US Army Special Operations Command) namjerava uskoro nabaviti novo zrakoplovno oružje koje je svojevrsna kombinacija navođenog prijektila zrak-zemlja i bespilotne letjelice, te ima mogućnost „krstarenja“ iznad područja napada prije trenutka udara na cilj. Novo oružje razvila je agencija DARPA (Defence Advanced Research Projects Agency), nazvavši ga Close Combat Lethal Recon (CCLR). „Projektil“ koji teži 1,5 kg i ima dolet 2 km, ame-

rička vojska planira nabaviti tijekom fiskalne 2007., odnosno tijekom 2008. godine, te njime opskrbiti postrojbe za posebne namjene, ali i druge pješačke postrojbe.

Sam CCLR lansira se iz malog cjelovastog lansera, nakon čega se iz tijela izvlače krilca pomoću kojih se preuzima nadzor i upravljanje „letećim projektilom“. U glavu CCLR-a ugrađuje se videokamera, te pomoću videostreaminga operater ima uvid na područje djelovanja. Sustav kojeg rabi zemaljski operater u biti je prilagođeno ručno računalo. Soft-

ware tog računala omogućava vrlo jednostavno upravljanje CCLR-om, odnosno izdavanje računalne zapovijedi za napad. Na zaslonu, koji prikazuje dobivenu videosliku iz zraka, operater odabire željeni cilj, što računalo shvaća kao izvršnu zapovijed te procesuiru i prosljeđuje CCLR-u. Zasad se u javnost ne iznose drugi tehničko-taktički podaci o CCLR-u, poput njegove brzine ili vremena koje može provesti u režimu „krstarenja“ iznad područja djelovanja.

I. SKENDEROVIĆ

Pokusna plovidba prve podmornice klase Lada



PRVA dizelska električna podmornica klase Lada, poznata kao Project 677, izgrađena za ratnu mornaricu Ruske Federacije započela je seriju pokusnih plovidbi koje će trajati gotovo mjesec dana.

Klasa podmornica Lada projektirana je u tvrtci Rubin Central Design Bureau for Marine Engineering iz Petrograda te je građena u brodogradilištu Admiralty. Prva podmornica u klasi nazvana je „Sankt Peterburg“, u čast 300-te obljetnice osnivanja istoimenog grada. Podmornica je isplovila na vlastiti po-

gon 29. studenog prošle godine te je krenula na pokusnu plovidbu u Baltičko more.

Pokusnom plovidbom bit će procijenjena borbena spremnost i manevrabilnost na različitim dubinama. Tijekom pokusa svi brodski sustavi bit će podvrgnuti testiranju. Kada se program pokusne plovidbe okonča, podmornica „Sankt Peterburg“ bit će usidrena u mornaričkoj

bazi u Kronštadtu do kraja zimskog razdoblja.

Project 677 (poznat pod imenom Amur 1650 u izvoznoj inačici) četvrta je generacija ruskih konvencio-



nalnih podmornica.

Kobilica za gradnju podmornice položena je u prosincu davne 1997. godine a završetak gradnje odgađan je nekoliko puta zbog manjka sredstava, ali i nedavno, zbog problema pri prihvaćanju i ugradnji opreme te revizije sigurnosti cijele podmornice.

Gradnja druge podmornice u klasi, nazvane Kronštadt, započela je u srpnju 2005., dok se na navozu brodogradilišta Admiralty nalazi djelomično izgrađena izvozna inačica podmornice Amur 1650, za koju se očekuju financijska sredstva kako bi radovi na njoj bili dovršeni.

M. PTIĆ GRŽELJ

Njemačka odgađa nabavku trećeg transportnog broda



NJEMAČKO ministarstvo obrane najvjerojatnije će odgoditi nabavku trećeg transportnog broda za potrebe svoje ratne mornarice sve do 2014. godine zbog manjka financijskih sredstava. Takav prijedlog oštrabrio je mornaričke dužnosnike, jer postoji potreba za brodom takve vrste najkasnije do 2007. Vrijednost takvog transportnog broda procjenjuje se na 200 milijuna eura (235 milijuna američkih dolara).

S obzirom na dosadašnju obuku i potrebe održavanja flote, njemačka mornarica zahtijeva barem tri transportna broda istisnine 10 100 tona kako bi osigurala raspoloživost jednog broda. Dužnosnici ministarstva

obrane izjavili su kako nije dovoljno imati u floti dva transportna broda, jer jedan mora biti operativan u bilo koje vrijeme.

Vjeruje se da je takav potez posljedica od 35 milijardi eura u

2007. godini. Financijski stručnjaci najavili su mjere štednje u obrani u iznosu od 900 milijuna do čak 2 milijarde eura.

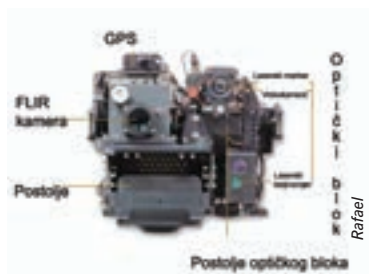
Dužnosnici njemačke ratne mornarice bore se protiv daljnjih smanjenja sredstava, jer se vjeruje kako će ona smanjiti borbene mogućnosti mornarice. No, s obzirom na sadašnje stanje sva tri roda njemačke vojske morat će se odreći pojedinih akvizicija kako bi se postigla nužna proračunska ušteda. Njemačka ratna

mornarica uskoro će umiroviti 30 godina stari tanker.

Transportni brodovi nose borbenu opremu, streljivo, gorivo te hranu. Također, takvi brodovi mogu služiti kao bolnice na terenu i kao zapovjedno-upravljačka središta. Autonomija njemačkih transportnih brodova iznosi 45 dana na moru, bez dopune gorivom.

Jedan od dva transportna broda u sastavu njemačke mornarice poslan je u jugoistočnu Aziju kako bi pomogao žrtvama razornog tsunamija u prosincu 2004., tako da preostali brod nije dostatan za sve zadaće njemačke mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ



IZRAELSKA tvrtka Rafael Armament Development Authority proizvodi elektro-optički sustav za detektiranje i precizno lociranje mjesta s kojih se puca pješačkim oružjem. Sustav je nazvan Spotlite i namijenjen je izvidničkim i nadzornim postrojbama, snajperistima i slično.

Prema Rafaelu, Spotlite omogućuje detekciju više pušaka simultano, danju i noću, na velikim udaljenostima, uz veliku preciznost. Sustav se sastoji od termalne kamere,

Detektor Spotlite

dnevne kamere, laserskog daljinomjera i nadzorne jedinice. Ima mogućnost umrežavanja prijateljskih snajperskih položaja.

Spotlite može provjeriti detektirani izvor paljbe, odrediti je li riječ o neprijateljskom činu, proslijediti verificirani cilj vlastitim snajperskim timovima i tako zatvoriti krug sensor - oružje brzo i učinkovito. Osim toga, može prevesti otkriveni položaj s kojeg se puca u zemljopisne koordinate ili označiti cilj laserom.

Može se rabiti i za pregled i procjenu situacije u analizi nakon operacija, kako bi se točno utvrdilo jesu li napadnuti krivi ciljevi ili pogreškom čak civilni.

Sustav je postavljen na sklopivo tronožno postolje, a može se pomicati 32 stupnja po smjeru i 24 stupnja po elevaciji. Sustav je lagano podesiti pa se brzo može usmjeriti u željenom smjeru. U razvoju je i manja i kompaktnija inačica Spotlitea.

M. PETROVIĆ





NATO

NATO - od bipolarizma do novih izazova

Kao konkretni rezultat napora u traženju načina za zajedničkom obranom, 4. travnja 1949. potpisan je Sjevernoatlantski sporazum, kao jasno iskazana odlučnost za čuvanje slobode, zajedničkog nasljedstva, civilizacije savezničkih naroda utemeljene na načelima demokracije, individualnih sloboda i prava, utemeljene na načelima

Povelje Ujedinjenih naroda

Priredio Dražen JONJIĆ

Korijeni nastanka Sjevernoatlantskog saveza mogu se pronaći u vremenu neposredno nakon II. svjetskog rata. Zapadnoeuropske države i Sjedinjene Američke Države našle su se, nakon iscrpljujućih godina svjetskog sukoba, pred neodgodivom potrebom gospodarskog restrukturiranja. Gledano "civilnim" očima, to je, između ostalog, značilo golemu demobilizaciju ratnih oružanih snaga. Winston Churchill primijetio je u pismu Harryju Trumanu kako će zapadne zemlje smanjiti svoje vojne snage, no veliko je pitanje hoće li to učiniti i Sovjetski Savez. Na njihovoj strani bojišnice, pisao je tadašnji britanski

premijer, spustila se željezna zavjesa. Malo poslije, kada je slavni George C. Marshall postao američki državni tajnik, vrlo brzo je konstatirao kako Amerika ima jednu diviziju spremnu na oružanu borbu naspram šezdeset sovjetskih divizija na granicama zapadnih zemalja. Iako treba reći, SAD u godinama neposredno nakon II. svjetskog rata nisu pridavale veliku pozornost europskom području. Tek na temelju zaključaka europskih zemalja kako je zajednička obrana jedini učinkovit odgovor realnoj sovjetskoj opasnosti, postupno je nestajalo rezerve prema opasnosti s istoka. Dok je trajala američka zadržka institucio-

nalnom povezivanju u obrambeni savez, zapadnoeuropske zemlje su započele s integracijskim procesima na ovom području. Tako su Velika Britanija i Francuska, koje su prve započele s inicijativama ugovorom u Dunquerqueu od 4. ožujka 1947., pozvale u vojni savez zemlje Beneluxa. Stavovi su usuglašeni i 17. ožujka 1948. sklopljen je Bruxelleski ugovor. U rujnu 1948. obrambeno savezništvo spomenutih zemalja dovodi do utemeljenja organizacije poznatije kao Zapadnoeuropska unija - WEU. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*



Plan razvoja francuskih oružanih snaga u razdoblju 2003. - 2008.

Srednjoročni plan razvoja oružanih snaga Republike Francuske donesen je pod nazivom "Zakon o vojnim programima 2003 - 2008" i drugi je takav dokument u dugoročnom procesu transformacije koji će rezultirati "modelom 2015" koji francuske oružane snage opisuje pridjevima: profesionalna, precizna, snažna i sa sposobnostima projekcije snaga

Igor KARNJUŠ

Postupak revizije francuskog vojnog sektora počeo je 1996. na inicijativu predsjednika Francuske radi prilagodbe vojnih potencijala novom strategijskom kontekstu, tehnološkom napretku, kao i modernim procedurama nabave i menadžmenta. Prvi konkretan potez u reviziji obrambenog sustava Francuske jest provedba prethodnog Zakona o vojnim programima 1997. - 2002. koja je rezultirala:

- uspješnom provedbom profesionalizacije oružanih snaga i strukturnim promjenama vojnog aparata
- pokretanjem modernizacije materijalne komponente oružanih snaga,

kao i konsolidacijom obrambene industrije i tehnološke baze i

- pokretanjem europske obrambene politike.

Za trajanja prvog programa pokrenuti su mnogi potprogrami, a neki su i uspješno privedeni kraju. Tu se prije svega misli na profesionalizaciju oružanih snaga i suspendiranje instituta opće vojne obveze. No, modernizacija sredstava naoružanja i vojne opreme ide sporije nego što je planirano, stoga je u planu razvoja naglasak na završetku programa koji su u tijeku, njihovo uvođenje u oružane snage, kao i pokretanje postupka razvoja borbenih sustava

iduće generacije. Program 1997. - 2002. bio je prvi korak ka implementaciji modela 2015.

Iskustva s područja obrambenog planiranja u posthladnoratovskom razdoblju brzih i važnih promjena iskazana u dokumentima, kao što su plan 2015. i dva petogodišnja programa 1997. - 2002. i 2003. - 2008. iskristalizirala su potrebu dugoročnih promišljanja. Naime, trajanje programa naoružanja i kašnjenja u razvoju novih tehnologija zahtijevaju planiranje i iza horizonta 2015. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr



Projektili GBU-39/B, GBU-40/B i Brimstone

Unatoč neprekidnom napretku u razvoju vođenih projektila zrak-zemlja ostvarenom u posljednja dva desetljeća specijalizirani proizvođači i dalje intenzivno razvijaju nove kako bi odgovorili na sve veće zahtjeve suvremenih zrakoplovnih snaga

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Najmoderniji radarski sustavi i vođeni projektili zemlja-zrak svih dometa uvelike otežavaju zračne udare na ciljeve na zemlji. Zbog toga zapovjednici suvremenih zrakoplovnih snaga žele oružja koja će omogućiti uništavanje ciljeva sa sigurnih udaljenosti, a koja će biti dovoljno mala i lagana da se u velikom broju postave na svaki borbeni

avion. Piloti žele oružja što većeg dometa (kako bi ostala izvan dosega neprijateljske protuzračne obrane) koja će biti jednostavna za rukovanje. Političari pak traže oružja koja svojom cijenom neće isprazniti vojne proračune. Proizvođači se trude da zadovolje oba zahtjeva pokušavajući napraviti takve vodeće projekte koji će precizno uništavati

sve vrste ciljeva na što većim udaljenostima, a da im istodobno cijena ostane u prihvatljivim okvirima.

S Boeingovim visoko automatiziranim pogonom u St. Charlesu (država Missouri), iz kojeg masovno izlaze Joint Direct Attack Munition (JDAM) kompleti za navo-

đenje projektila i s gotovo svakim borbenim avionom u inventaru Američkog ratnog zrakoplovstva osposobljenim za njihovu uporabu, dani kad su vođene bombe bile rijetkost i kad je njihova uporaba bila vrlo komplicirana čine se kao daleka prošlost. Ali JDAM sam, iako je jeftino i jednostavno rješenje za mnoge probleme, ne može zadovoljiti sve potrebe. Zbog toga su u zadnjih nekoliko godina na istoj tehnologiji kompaktne i jeftine senzorske elektronike, jednostavnog planiranja misija i boljih sustava za navođenje na ciljeve razvijeni još napredniji projektili. Između 2004. i 2006. najmanje su četiri potpuno nova vođena projektila zrak-zemlja ušla u operativnu uporabu, uz još mnogo njih spremnih da im se pridruže. ■

Brimstone je proglašen operativnim na avionu Tornado GR.4 u ožujku 2005.



*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Pješačko naoružanje zaraćenih država tijekom I. svjetskog rata

Za razliku od Francuske i Italije, Velika Britanija je pred rat bila solidno naoružana pješačkim oružjem, izvanredne kakvoće i u dovoljnim količinama, u čemu je bila ravna Njemačkoj

Dinko ČUTURA

Britansko oružje

Na vrijeme usvojena i uvedena u naoružanje, Maximova strojopuška dobila je i dodatnu potvrdu: kad se pozicijski rat razvio do krajnjih granica ljudske izdržljivosti, Britanci su mu pokušali doskočiti izumom novog oružja, koje se temeljilo na strojopuški Maxim. Pojavljuje se 1916. godine tenk. Prvi tenkovi bili su naoružani isključivo strojnicama Maxim-Vickers, dok se top u naoružanju tenkova pojavio kasnije.

Britanske pješačke puške apsolutno su neodvojive od imena J.P. Leea, konstruktora rođenog u Škotskoj, a odgojenog u Kanadi. Stjecanjem okolnosti, James Purvis Lee je sve svoje izume na području konstruiranja vatrenog oružja stvorio u Sjedinjenim Američkim Državama, što mu je naposljetku donijelo i američko državljanstvo. Unatoč tome, u svijetu poznavatelja oružja ime "Lee" automatski asocira na britanske pješačke puške Lee-Metford i Lee-Enfield, a koje su bile osnovno oružje britanskog pješaštva od 1888. godine. Konstrukcije svojih pušaka Lee je patentirao u En-

gleskoj, Belgiji i Rusiji.

Po konstrukciji spremnika i zatvarača Leeove puške mnogo duguju sustavima Mannlicher i Mauser, koje je Lee proučio, te su ga inspirirale na vlastito rješenje. Kad je riječ o spremniku, Leeov je savršeniji od oba navedena. Neki autori, pozivajući se na izvorne nacрте, pretpostavljaju da je Mauser svoj spremnik usavršavao na temelju Leeovog. No, upravo uvidom u nacрте može se tvrditi da se radi o posve različitim konstrukcijama spremnika, a jedino što ih međusobno povezuje jest činjenica da se u sva tri slučaja radi o kutijastom spremniku, tako da je spomenuta pretpostavka malo vjerojatna.

Tijekom 1885. u Velikoj Britaniji je obavljeno ispitivanje Leeove puške s postraničnim Bethel-Birtonovim kutijastim spremnikom. U to vrijeme su u Francuskoj, Njemačkoj i Rusiji još uvijek u redovnom naoružanju uzorci pušaka s tubularnim spremnikom. Kako su britanski vojni stručnjaci uočili da se u to doba Nijemci i Austro-Ugarska intenzivno bave konstruiranjem pušaka

s kutijastim spremnikom, Lee je naknadno još i poboljšao konstrukciju svoje puške, uključujući i spremnik. U V. Britaniji su tijekom 1887. obavljena poredbena ispitivanja Leeove puške s poboljšanim spremnikom i Lee-Burtonove s postraničnim spremnikom, a uz primjenu Metfordovog načina žlijebljenja cijevi na oba oružja, te u novom kalibru .402 (10,21 mm). Kako su u međuvremenu Švicarci, nakon pokusa s Rubinovom modifikacijom metka, smanjili svoj službeni kalibar na 7,5 mm, to je ponukalo britanske vojne vlasti da usvoje rezultate švicarskih istraživanja i smanje svoj kalibar na 303 (7,69 mm). Nova je puška službeno usvojena u naoružanje britanske vojske, a predstavlja kombinaciju Leeovog zatvarača i spremnika, te Metfordovog načina žlijebljenja cijevi. Novi metak, kalibra 303, bio je u početku punjen komprimiranim crnim barutom, da bi se od 1902. počeo puniti malodimnim. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Trsat (799.)



Markgrofova pogibija

Franački markgrof Erih se na čelu svoje vojske, prolazeći uz more, našao pred zidinama Trsata, ni ne sluteći na kakav će doček naići: njegovi žitelji zasuli su mu vojsku što strelicama, što velikim kamenjem...

— Jurica MILETIĆ —

Au to se iz stotine, iz tisuće grla izvine sretan, slavan, uznesen poklik: "More - more - eno dolje more!" Neopisiva je radost potresla dušama i srcima čitave ogromne i nedogledne brojne skupine došljaka, i pozdrav moru trajao je mnoge i mnoge sate! Vratile su se izvidničke čete, što su ih knezovi naprijed slali. S tim su četama došli također ljudi iz okolišnih nastavanja, a bili su slavenske riječi i nazivali se isto kao i došljaci - Hrvatima. Od njih su saznali da je to Jadransko more u svome najsjevernijem dijelu, koje se iza tih viđenih planina stere na jug i oplakuje čitavu obalu Dalmacije na istočnoj svojoj strani, a na zapadnoj obali Italiju. Bilo je to na ušću uske rječice, koja se silnim šumom spuštala u plitko more i rivala gotovo od sebe i pred sobom morski pijesak, što ga je tu našla. Uska je bila ovdje obala, a upirala se u okomite hridine, strme visoke i kamenite bregove.

A gore na najvišem vrhu kočilo se neko utvrđeno mjesto, za koje su vojvode i panovi saznali da ga Rimljani nazivaju Tarsatica, a domaći slavenski svijet nazvao Trsat. U tom su pak utvrđenom mjestu sjedile brojne avarske čete kao straža.

Ovako je Ksaver Šandor Gjalski opisao dolazak Hrvata na Jadran, baš u podnožje Trsata, gdje će se Hrvati uskoro sukobiti, ali ne više s Avarima, nego s Francima, koji se nisu zadovoljili pobjedom izvojevanom nad Avarima i pokoravanjem hrvatskih plemena koja su nastavala drevnu Panoniju. Riješivši se Avara i postavši franačkim podanicima, Hrvati su mogli ustanoviti tek da su sa zla spali na gore: iako im



Karlo Veliki i Avari

Čini se da je potkraj VII. stoljeća bijelohrvatski knez Radoslav stajao na čelu moćne vojske uz pomoć koje je Bijelu Hrvatsku temeljito očistio od organiziranih ostataka Arbanasa, ili Ilira, a svoju vlast proširio i u dijelove Bosne i prema Albaniji. Hrvati su tada nastavali i istočnu Slavoniju i Srijem - dijelove drevne pokrajine Panonije, ali u iznimno teškim uvjetima: pod avarskom okupacijom bunili su se i odupirali na sve moguće načine, a u tome im je uvelike pomagao Karlo Veliki (na slici iz IX. st. prikazan sa sinom Pipinom Grbavim), franački kralj i čovjek koji je prvi stvorio veliko carstvo na europskom zapadu, neki kažu da je bio i tvorac onoga što će se mnogo stoljeća kasnije nazivati ujedinjenom Europom.

Hrvati su Avarima morali plaćati danak, a ostala je zabilježena i avarska okrutnost: često su muškarce uprezali u jaram i njima orali, kao da je riječ o stoci, a hrvatske su žene neprestance zlostavljali. Hrvati su morali služiti u njihovoj vojsci i u svakom sukobu biti u prvim redovima, nerijetko ginući, samo da bi avarskoj vojnoj sili utrli put. Godine 791. pokrenuo je Karlo Veliki tri velike vojske s namjerom da jednom zauvijek iskorijeni avarsku opasnost. Hrvati u Slavoniji pridružili su im se samo godinu dana kasnije, a tek nakon četiri godine ratovanja bio je slomljen i glavni avarski tabor, tzv. hring ili prsten između Dunava i Tise, na području današnje Mađarske. Kružile su priče kako je u tom taboru nađeno mnogo srebra i zlata - avarski plijen koji su godinama zgrtali i tamo slagali na kup. Jedan dio plijena bio je poslan Karlu u Aachen, a on je pak veliku količinu tih dragocjenosti poslao na dar papi u Rim.

je Karlo ostavio domaće knezove i župane, za namjesnika im je namestio furlanskoga markgrofa Eriha, hrabrog vojnika, ali i nemilosrdnog krvoloka. K tome, Franci su bili posvuda, a osobito u Srijemu, koji je po njima prozvan zemlja franačka, odnosno Franchochorion. U Srijemu su Franci osnovali i grad Frančavilla, kasniji Mandelos, a srijemska se gora i danas zove Fruška gora, tj. Franačka gora, jer Frug je Franak.

Franački markgrof Erih, miljenik Karla Velikoga, koji je gospodovao Istrom, Furlanijom i drugim zemljama, poželio je pokoriti i hrvatska plemena koja su u staroj rimskoj Dalmaciji bila pod svojim kneževima i županima, a pod zaštitom bizantskoga cara i rimskoga pape. Nabusit i siguran u pobjedu, godine 799. Erih se na čelu svoje vojske, prolazeći uz more, našao pred zidinama Trsata, ni ne sluteći na kakav

će doček naići: njegovi žitelji zasuli su mu vojsku što strelicama, što velikim kamenjem. Erihu se hrabrost nije mogla poreći. Kiša strelica i kamenja nisu ga nagnali u bijeg, već potaknuli na juriš prema gradu. U zao tren, jer jednom je strelicom i sam bio pogođen. Vidjevši smrt svojeg zapovjednika, njegova se vojska dala u bijeg. Druga predaja govori kako je bio ubijen iz zasjede postavljene na obroncima podno Trsata. Izvor je pjesma "Vita Caroli Magni" (Život Karla Velikog), tadašnjeg povjesničara Einharda, inače kroničara života Karla Velikog.

Paulinovo prokletstvo

Erihova smrt Franke se mučno dojmila. Čak je i akvilejski patrijarh Paulin (776.-802.) prokleo zemlju u kojoj je on poginuo, a sva je prilika da je prvi ujedinitelj Europe nakon Rimljana organizirao kaznenu ekspediciju koja je drevnu Tarsaticu barem na kratko opustošila. Patrijarh Paulin je spjevao "Versus Paulini de Heroico Duce" (Paulinov spjev o knezu Eriku), u kojem kao mjesto pogibije spominje Mons Laurentus



snimio Davor KIRIN

Poklon Gospi Trsatskoj

Danas se do Trsata, sastavnog dijela Rijeke, autobusom može doslovce pred crkvu. Ipak, za suočenje s legendom o prijenosu svete kućice, romantičnije je, iako teže, uspjeti se stubama Petra Kružića, koje je godine 1531. godine kao zavjet dao izgraditi taj legendarni kliški branitelj. Koliko je samo hodočasnika više od pet stotina stuba prepuzalo na koljenima da se poklone čudotvornoj Gospi Trsatskoj. Kroz trijumove i kapele, stube izlaze visoko iznad kanjona Riječine. Prema narodnoj tradiciji i pisanim kronikama, na trsatsko brdo je 10. svibnja 1291. godine na čudesan način iz Nazareta stigla rodna kuća Blažene Djevice Marije. Na tom je mjestu bila tri godine i na jednako čudesan način prešla u talijanski gradić Loreto, gdje je i danas.

(Lovransko brdo). I danas se jedno brdo iznad Lovrana naziva "Knezgrad", a mnogi lokalni stanovnik vjeruje kako je upravo to brdo na kojem su Hrvati potukli Franke.

Četiri godine kasnije Franci su dalmatinsko-hrvatsku kneževinu uspjeli podvrgnuti svojoj vlasti, a nedugo zatim zaratili

su s Bizantom s kojim su godine 812. sklopili mirovni sporazum po kojem su zadržali Istru i hrvatsko kopno, dok su Bizantu pripali Krk, Osor, Rab, Split, Trogir i Zadar. Tako su se Hrvati između Drave i mora našli pod Francima, ali su sačuvali samostalnost pod svojim knezom kojeg je potvrđivao franački car. ■

■ U trsatskoj bitci je za franačkog markgrofa navodno bila fatalna samo jedna strelica



ilustrirao Damir PODHRAŠKI

Laurence Rees: "Auschwitz: nacisti i konačno rješenje", Golden marketing - Tehnička knjiga, Zagreb, 2005.

Nakon što je 27. siječnja obilježen Međunarodni dan sjećanja na žrtve holokausta, predstavljamo vam knjigu koja govori o mjestu najmasovnijeg umorstva u povijesti. Laurence Rees je britanski TV dokumentarist te autor i urednik televizijske serije *Auschwitz*, uređuje povijesni program BBC televizije, a dosad je objavio pet knjiga s tematikom o nacistima, nacizmu i Drugom svjetskom ratu. Posljednja je objavljena neposredno prije obilježavanje 60. obljetnice oslobođenja Auschwitza, a govori o nastanku tog najzloglasnijeg nacističkog logora koji je od zatvora za poljske političke zatvorenike prerastao u stratište na kojem je stradalo oko milijun ljudi i koje je postalo simbol holokausta nad Židovima. Djelo istražuje mentalitet i motive nacističkog vrha koji je donosio političke odluke, a o svojim nedjelima prvi put progovaraju i počinitelji stravičnih zločina. Autor predstavlja i druge ružne detalje logora, poput javne kuće i sveprisutne korupcije, a bavi se i pitanjem zašto je tako malo država pod nacističkom okupacijom štitalo svoje građane Židove te zašto su Saveznici učinili tako malo da spriječe pokolje. Rees zaključuje knjigu konstatacijom da o ponašanju ljudi moramo suditi u kontekstu vremena, a sudimo li u kontekstu sofisticirane europske kulture iz sredine XX. stoljeća onda su Auschwitz i nacističko istrebljenje Židova najniža točka u cijeloj povijesti. Zbog zločina nacista svijet je postao svjestan što, kad postanu bešćutna, mogu učiniti obrazovana i tehnološki napredna ljudska bića. Ta je spoznaja postala opća stečevina, a ova knjiga podsjeća da se ona ne smije nikada zaboraviti.

Mirela MENGES



3. veljače 1953. "Tihi svijet" Jacquesa Cousteaua



Francuski istraživač morskih dubina Jacques-Yves Cousteau bio je pionir oceanografije, a svojim je djelima približio ljudima diljem svijeta dotad vrlo slabo istražen život pod vodom. Uz to je služio u francuskoj mornarici, gdje je neprestano izmišljao nove načine podvodnog snimanja, opremajući kamere i fotoaparate za taj zahtjevan posao. Francuska mornarica ga je unajmila za istraživanje olupina brodova, a nakon II. svj. rata velikodušni britanski lord Guinness kupio mu je stari brod kojega je Cousteau preuredio u pomorsko-istraživački brod nazvavši ga Calypso. S Fredericom Dumasom 3. veljače 1953. objavio je knjigu "Tihi svijet". Ubrzo nakon toga počeo je s poznatim francuskim redateljem Louisom Malleom snimati dokumentarni film po toj knjizi, koji je osvojio i Zlatnu palmu u Cannesu i Oscara u Los Angelesu za najbolji dokumentarni film te godine. Veliki uspjeh knjige i filma omogućio je Cousteauu da napusti vojsku i potpuno se posveti istraživanju podmorskog svijeta. U sljedećih 50 godina, sve do smrti, Jacques Cousteau je diljem svijeta istraživao podmorje te vrijedno pisao knjige i snimao filmove.

5. veljače 1917. Kraj slobodnog ulaska u SAD



"Zabranjuje se ulazak u Sjedinjene Američke Države svim profesionalnim prosjacima, bolesnima od tuberkuloze i ludcima. Nadalje, ulaz se zabranjuje svima starijima od osamnaest godina koji ne znaju čitati i pisati, ali i osuđivanima, te poligamistima", glasio je Imigracijski zakon kojega je 5. veljače 1917. potvrdio američki Kongres. Dvadesetak godina prije tih oštrih ograničenja na otočiću Elis, na ulasku u njujoršku luku, otvoreno je federalno useljeničko prihvatno središte. Useljenici su dolazili uglavnom zbog neimaštine, prenapučenosti i političkih problema u matičnim zemljama. U potrazi za "američkim snom" do službenog zatvaranja prihvatnog središta 1954. uselilo se 17 milijuna ljudi, među kojima i pola milijuna Hrvata. Najveći broj imigranata uselio se do I. svj. rata, a njihovi potomci danas čine gotovo 40 posto ukupnog stanovništva SAD-a. Nakon završetka II. svj. rata, otvaranjem diplomatskih predstavništava diljem svijeta, većina budućih imigranata ulazak u SAD ostvarivala je putem veleposlanstava, a administrativna papirologija i medicinski pregledi također su obavljani u polazišnim zemljama.

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

Hod po rubu - *I walked the line* (kino)

- američki mjuzikl-drama (136 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: James Mangold
- gl. glumci: Joaquin Phoenix (Johnny Cash), Reese Witherspoon (June Carter Cash)



Godine 1955. mršavi mladić je napustio farmu pamuka te naružan hrabrošću i vjerom u sebe ušetao u Sun Studio, prijestolnicu country glazbe u Memphisu. Taj mladić, imenom Johnny Cash, postat će jedna od najzanimljivijih pojava popularne kulture XX. stoljeća. Glasom dubokim i mračnim poput noći pjevao je iskrene pjesme inspirirane stvarnim životnim situacijama. Kasnije su se pojavile opravdane ocjene da je Johnny Cash bio roker prije rocka i panker prije punka. Bio je ovisnik o tabletama, ubio je čovjeka i za to odležao kaznu. Nadimak *Čovjek u crnom* nosio je cijeli život (umro je 2003.), više kao trofej nego kao teret. Kao što vidite iz prethodnih redaka, snimiti film o njemu ustvari je bio vrlo zahvalan posao. Priča o mladom Johnnyju Cashu i njegovoj ljubavnoj priči s June Carter Cash zasnovana je na njegovim autobiografskim zapisima. Film koji nosi naslov jedne od Cashovih najpoznatijih pjesama prati izgradnju karizme čovjeka koji se pojavio niotkud i bez ičije potpore uspio neugodnim, angažiranim tekstovima začarati naraštaj. Glumački par Phoenix i Witherspoon slijedili su Cashovu iskrenost i toliko se uživali u uloge da su sve pjesme sami otpjevali uživo i bez kasnijih nadosnimavanja u studiju. Iako osobno nisam sklon mjuziklima, raduje me što je *Čovjek u crnom* opet u modi. Film u hrvatska kina dolazi 9. veljače, a izvrsne ocjene kritike te tri Zlatna globusa i pet nominacija za Oscara dovoljan su razlog da nešto više od dva sata provedete uz country pedesetih.

Leon RIZMAUL

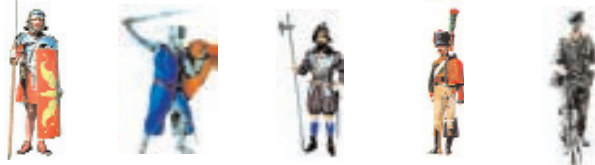
DUHOVNOST

Zdravlje i vjera

Obilježje suvremenog čovjeka, kao znakovit fenomen vremena, jest grčevita jurnjava za zdravljem. Reklama tzv. zdravog života pokrenula je i kršćane u mahnutu potragu za raznim iscjeliteljima pa trče čim čuju da negdje neki karizmatik polaže ruke i liječi. Drugi idu travarima, plaćaju tzv. alternativcima, itd. Sve bi dali za zdravlje, kao što neki silne novce troše na psihijatre, želeći postići mir duše. Ta ljudska potreba, s vjerom da se gutanjem neke tablete postiže (dugo)vječnost, pretvorena je u globalni biznis.

Isus pak liječi besplatno. Ljudima vraća zdravlje i time očituje kako Bog ljubi čovjeka. Prvo je navijestio dolazak Božjega kraljevstva i pozvao ljude na obraćenje. Čudesnim znakovima želi u čovjeku pobuditi vjeru. Jer vjera omogućuje čudo i zdravlje. Zašto onda i danas ne pokušati s Isusom? Zašto ne pristupiti prvo k njemu, iako ga "tržišna konkurencija" diskreditira kao "šarlatana", a Crkvu odbacuje kao "manipulatora"? Vjera je rizik, ali i povjerenje. Kao što je vojniku na straži korisniji razgovor s Astronomom nego brojanje zvijezda, tako i ti kada ne možeš zaspati, ne zavaravaj se brojanjem ovaca. Pokušaj razgovarati s Pastirom!

Andelko KAČUNKO



Sjećanje na holokaust

Pripadnici sovjetske 322. pješačke divizije prvi su ušli u Auschwitz



Glasovita bitka kod **Kurska** ostala je zabilježena kao najveća tenkowska bitka u povijesti. Sukobljene strane bile su sovjetska *Crvena armija* i njemački *Wehrmacht*, poglavito oklopne i tenkovske postrojbe potpomognute pješaštvom. Njemačkim divizijama *Grossdeutschland* i *Trećoj panzer diviziji* suprotstavile su se odgovarajuće sovjetske snage, između ostalih i *322. pješačka divizija*. Ista ona koja će 27. siječnja 1945. u svom napredovanju na zapad doći u okolicu poljskog grada **Krakowa** i ući u ozloglašeni i najveći nacistički koncentracijski logor **Oswiecim**, koji će svijet upamtiti pod njemačkim nazivom **Auschwitz**, oslobodivši pritom oko 7500 preživjelih logoraša. Vjerojatno se točan broj ljudi ubijenih u Auschwitzu nikada neće doznati, ali na temelju vjerodostojne dokumentacije, najveći broj povjesničara se slaže da je u njemu umoreno oko milijun i pol ljudi, među njima oko 1.100.000 Židova.



Deklaracijom **Ujedinjenih naroda 27. siječnja** proglašen je **Međunarodnim danom sjećanja na žrtve holokausta**. Obilježen je u velegradovima poput **New Yorka, Berlina, Pariza, Madrida**, ali i u **Zagrebu**. Toj je prigodi bila posvećena i posebna dopisnica s dotiskom otisnutim u iznimno maloj nakladi. Dotisak nosi sliku jednog od ulaza u koncentracijski logor Auschwitz i tekst **27. siječnja 2006. MEĐUNARODNI DAN SJEĆANJA NA ŽRTVE HOLOKAUSTA**, na hrvatskom i hebrejskom jeziku. Markovni dio dopisnice poništen je žigom zagrebačke pošte **10101 Zagreb**, ali uz žig s natpisom **ZAGREB PRVI DAN**, kako bi se istaknulo da je riječ o prvom takvom sjećanju na temelju nove rezolucije.

Jurica MILETIĆ

www.gripen.com



OGripen Internationals jedna je od najpoznatijih tvrtki koje proizvode borbene zrakoplove, a s obzirom na to da se već dulje vremena nagada koji bi tip aviona mogao zamijeniti hrvatske **MiG**-ove, potpuno je jasno zašto smo se od-

lučili preporučiti baš njihove web stranice. Naime, Gripen je zbog svog *offset* programa dobio velike poslove u **Mađarskoj, Grčkoj, Slovačkoj i Češkoj**, te itekako računa i na posao u **Hrvatskoj**.

Site je vizualno vrlo jednostavan, no jako dobro koncipiran. Sadrži brojne vijesti, čak i linkove prema stranicama podružnica u zemljama koje imaju *offset* program, fotogalerija je vrlo dobra i sadrži hi-rez postere, a dio namijenjen vijestima i objavama tvrtke osvježava se gotovo svakodnevno. Naravno, na vrlo vidljivom mjestu na siteu nalazi se i link prema **Saab AB** grupi.

Osobitu pozornost ljubitelji zrakoplovstva trebali bi dati linku **The Gripen Fighter**, jer ispod njega nalazi se cijela povijest tog borbenog aviona, a čak su objavljeni i detalji o njegovom tehnološkom razvoju. Ukoliko želite downloadati fotografije Gripena (ispod linka **Gripen images**), tad prvo označite sve fotografije koje želite pohraniti na svoj hard disk, a onda ih u **.zip** fileu skinite. Načelo i nije baš tako često, no učinkovito je s obzirom na to da su slike u prosjeku **teške oko 15 mb**.

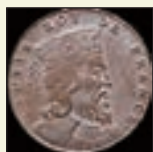
Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Franci su izvorno bili:

- A Germani
- B Romani
- C Slaveni

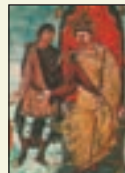


2. Prvi franački vladar koji je primio kršćanstvo bio je:

- A Klodvik
- B Karlo Martel
- C Karloman

3. Uz Karolinge, najpoznatija franačka kraljevska dinastija bili su:

- A Capeti
- B Merovinzi
- C Jagelovići



4. Otac Karla Velikog bio je:

- A Pipin Mali
- B Pipin Grbavi
- C Rolon II.

5. Prijestolnica Karla Velikog bila je u:

- A Parizu
- B Strasbourgu
- C Aachenu



Prijestolnica: 10-20-30-40-50



NATJEČAJ ZA STIPENDIJU MINISTARSTVA OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE



PRIHVATI IZAZOV



Postani časnik

ORUŽANIH SNAGA RH

Informacije u uredima za obranu

www.morh.hr